

ΚΛΕΙΩ

Τόμος Δ'.
ΑΡΙΘΜ. 4 (76).

Λυδερμή άγομένη από 1. Ιανουαρίου και 1. Ιουλίου έκαστου έτους, έκάμηνος μόνον και προπληρωτέα: Παρταχού φράγκ. γρ. 10 ή μάκρ. 8.

ΕΤΟΣ Δ'.
τῆ 15/27. Φεβρουαρίου 1888.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ.

Γεννηθείς εν Ζακύνθῳ τῷ 1820 ἄγει νῦν τὸ 68. ἔτος τῆς ἡλικίας του. Τὰ στοιχειώδη μαθήματα λαβὼν ὁ κ. Λομβάρδος ἐν Ζακύνθῳ παρ' αἰκοδιδασκάλου ἀφίκετο τῷ 1843 εἰς Ἀθήνας, ἔνθα περατώσας τὰς γυμνασιακὰς του σπουδὰς διήκουσε τὴν ἱατρικὴν ἐπιστῆμην ἐν τῷ ἡμετέρῳ πανεπιστημίῳ. Τὸ 1847 ἀπαλθὼν εἰς Μόναχον ἐτελειοποιήθη ἐν τῇ ἐπιστῆμῃ του, ἐπισκέψθη δὲ διάφορα νοσοκομεῖα τῆς Γαλλίας καὶ Ἰταλίας. Ἐπανελθὼν εἰς Ζάκυνθον ἐξήσκησεν ἐπί τινα ἔτη εὐδοκίμως τὸ φιλάνθρωπον ἐπάγγελμα, σπουδάζων συγχρόνως τὴν κατάστασιν καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς πατρίδος του.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἀφορήτου πλέον καταστάσεως τῆς Ἀγγλικῆς ἐπὶ τῶν Ἰονίων νήσων προστασίας, ἤρξατο ἀναπτυσσόμενος ὁ κληθεὶς ριζοσπαστισμὸς, οὗτινος ὁ σκοπὸς ἦτο ἡ ἀποτίναξις τῆς ἀγγλικῆς προστασίας καὶ ἡ ἐνωσις τῆς Ἑπτανήσου μετὰ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος. Εἰς τὰς τάσεις ταύτας δὲν ἠδύνατο νὰ μείνῃ ξένος ὁ κύριος Λομβάρδος· τούναντίον ὑπὸ θερμῆς φιλοπατρίας φλεγόμενος ἀνεφάνη ἐπὶ τῆς ριζοσπαστικῆς σκηνῆς, ἐκ τῶν πρωταγωνιστῶν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς. Ἐντεῦθεν ἀρχεται ἡ ἐν τῇ συγχρόνῳ ἑλληνικῇ ἱστορίᾳ πολιτικῇ του δράσις, ἧς ἐνταῦθα θὰ δοθῇ εἰκὼν ἀμυδροτάτη.

Ἐν ᾧ αἱ περὶ ἐνώσεως ἰδέαι διετέλουν ἔτι ἐν σπαργάνοις ἐν ΚΛΕΙΩ. ΤΟΜΟΣ Δ'.

Ζακύνθῳ, καὶ ὀλίγοι ἦσαν οἱ ὑποστηρικταὶ αὐτῆς, ὁ κ. Λομβάρδος κατελθὼν τότε ἐξ Ἑβρώπης πλήρης πυρός καὶ σφρίγγου, διακαιόμενος δὲ ὑπὸ ἰδεῶν φιλελευθέρων καὶ ζωηρότητος, ὅλος εἶνε μέχρι τοῦδε, ἐπεδόθη μετ' ἀκατασχέτου ὁρμῆς εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν ἱερῶν πόθων τῆς πατρίδος του. Λίαν γνωστὸς καὶ δημοτικὸς γενόμενος προὔταθῃ, παρὰ τὴν συναίνεσίν του, βουλευτὴς ἐκ τοῦ ριζοσπαστικοῦ κόμματος καὶ ἐκλεγείς τοιοῦτος, παρεκάθισεν ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς

Ζακύνθου εἰς τὴν Ἰόνιον βουλὴν. Ἡ ἀγγλικὴ προστασία ἐγκαίρως ἐννόησασα τὸν κίνδυνον, ὃν παρεσκευάζον οἱ ριζοσπασταὶ, καίτοι εὐάριθμοι τότε, δραστηριώτατα ἀντενῆργει πρὸς ἀποκλεισμὸν αὐτῶν ἐν πάσῃ ἐκλογῇ· πλὴν ὁ κ. Λομβάρδος ἀκαταπαύστως ἐξελέγετο. Καλῶς δὲ νοῶν τὴν δύναμιν τῆς δημοσιογραφίας εἰς ταύτας περιστάσεις ἐξέδωκε διαμένων ἐν Κερκύρᾳ ριζοσπαστικὴν ἐφημερίδα, ἣν ὠνόμασε „Παλιγγενεσίαν“, καὶ δι' ἧς ἐδημοσίευσεν τὰ φλογερώτατα καὶ αὐτόχρημα ἐνθουσιώδη ἄρθρα· σημειωτέον δ' ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο ἀπερίγραπτος ὁ κατὰ τοῦ τύπου διωγμὸς τῶν ἀγγλικῶν ἀρχῶν. Ἐν τούτοις ὁ κ. Λομβάρδος ἀγορεύων ἐν τῇ Ἰονίᾳ βουλῇ κατὰ τὴν συνεδριάσιν τῆς 20. Ιουλίου 1857, ἀν καὶ ἠρίθμει μόνον τέσσαρας ὁπαδοὺς ἀπροσδοκῆτως στρέψας τὸν λόγον εἰς τὸ τῆς ἐνώσεως ζήτημα,

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ.

Ἰπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν.

κατώρθωσαν ως αληθής ταχυδακτυλουργός ν' αποσπάση ψήφισμα περί ενώσεως παρά βουλήσιν σφόδρα κεκηρυγμένης κατ' αὐτήν. Ἐδῆς ὡς ἐγνώσθη τὸ συμβάν ἀνά τὴν πόλιν προὔξενησε κατὰ πλῆξιν· οἱ βουλευταὶ κληθέντες ὑπὸ τοῦ ἀρμοστοῦ καὶ πικρῶς ἐπιτιμηθέντες ἔτιλλον τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς αὐτῶν. δι' ὃ ἐπάθον πάθῃμα, μάταια δὲ ἀπέβησαν καὶ αἱ προσπάθειαι τοῦ ἀρμοστοῦ ὅπως ἐξαφανισθῶσι τὰ πρακτικά, διότι ταῦτα ἦσαν ἤδη μετὰ μίαν ἀπὸ τῆς διαλύσεως τῆς συνεδριάσεως ὡραν δεδημοσιωμένα ὑπὸ τοῦ κ. Λομβάρδου διὰ τῆς «Παλιγγενεσίας»·

Μετὰ ταῦτα ἐπῆλθε διάσπασις μεταξὺ τῶν ριζοσπαστῶν βουλευτῶν Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας, ἀποτέλεσμα δὲ τούτου ὑπεήρξεν ἡ μεταφορά τῆς ἀρχηγίας τῶν ριζοσπαστῶν ἐκ Κεφαλληνίας εἰς Ζάκυνθον. Τὰς ἐνεργείας αὐτῶν διήρθουν ἤδη ὁ κ. Λομβάρδος, πρὸς πλείονα δὲ τῶν ἀρχῶν του διαδόσαν ἐξεδόθη ἐν Ζακύνθῳ ἡ «Φωνὴ τοῦ Ἰονίου» ἐμπνεομένη καὶ γραφομένη κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπ' αὐτοῦ. Ἀφοῦ αὕτω αἱ περὶ ἐνώσεως ἰδέαι ἐξηπλώθησαν καὶ ἐρριζώσαν βαθέως, ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἐνοήσασα τὴν μεγάλην δυσχέρειαν, εἰς ἣν περιήρχετο, ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἑπτανήσον ὡς ἔκτακτον ἀπεσταλμένον τὸν Γλάδστον, ἀφικόμενον εἰς Κέρκυραν κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1858. Ὁ Γλάδστον περιόδους τὰς νήσους, ὅπως νοήσῃ τὰ πνεύματα καὶ πείσῃ τοὺς κατοίκους, ὅπως παραιτηθῶσι τῆς ἰδέας τῆς ἐνώσεως καὶ δεχθῶσι μεταρρυθμίσεις, ἀφίκετο καὶ εἰς Ζάκυνθον ἐνθα ἔλαβε διαφόρους μετὰ τοῦ κ. Λομβάρδου συνεντεύξεις, καὶ ὡς οὕτως ἐξέθεσε τῷ Γλάδστον διὰ μακρῶν τῶν σπουδαιοτάτους λόγους, δι' οὓς ἦτο ὅλως ἀνεπίκτος ὁ μεταξὺ Ἑπτανήσου καὶ Ἀγγλίας συμβιβασμός, ὅτι ἡ ἰδέα τῆς ἐνώσεως ὠρίμασε πλέον καὶ ὅτι τὸ διὰ τῶν μεταρρυθμίσεων ριπτόμενον δέλεαρ οὐδένα ἐπτανήσιον ἦτο δυνατόν νὰ σαγηνεύσῃ. Ἐν ᾧ δὲ ὁ Γλάδστον διέτριβεν ἐν Ἑπτανήσῳ ἐψηφίσθη καὶ πάλιν ἡ ἐνωσις καὶ ἀπερρίφθησαν αἱ μεταρρυθμίσεις. Οὕτω ὁ Γλάδστον ἀνεχώρησεν εἰς Ἀγγλίαν ἀπρακτος καὶ πεπεισμένος ὅτι ἦτο φύσει ἀκατόρθωτος ἡ ἐξακολούθησις τῆς ἀγγλικῆς προστασίας.

Τέλος ἐπῆλθε τὸ 1862 καὶ ὁ ἐπεφυλάσσοντο διὰ τὴν Ἑλλάδα σοβαρώτατα γεγονότα. Ἡ κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἀγόρευσις τοῦ κ. Λομβάρδου ἐν τῇ Ἰονίῳ Βουλῇ κατὰ τοῦ δεινοῦ εἰσηγητοῦ τῶν μεταρρυθμίσεων ἡ βελτιώσεων, ὡς ὠνομάσθησαν τότε αἱ τῶν ἀειμνήστου Βράιλα Ἀρμένη, θὰ μείνῃ ἀξιοσημειώμενος· ὑπήρξε οἰονεὶ τὸ προανακρούσμα τῆς πραγματώσεως τῆς ἐπτανήσιακῆς παλιγγενεσίας. Ἀφοῦ ἀπερρίφθησαν καὶ πάλιν αἱ μεταρρυθμίσεις, ἐψηφίσθη ἡ ἐνωσις πανηγυρικῶς. Μετὰ τοῦ μεγάλου γεγονότος τῆς 10. Σεπτεμβρίου 1862, τῆς ἐκθρονίσεως τοῦ Ὀθωνος, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας καὶ ἡ παραχώρησις τῆς Ἑπτανήσου εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρὸς Ἑλλάδος. Οἱ μόχθοι τοῦ κ. Λομβάρδου καὶ τῶν ὁπαδῶν τῆς ἰδέας ταύτης ἀντημερίθησαν, εἶνε δὲ ἀπερήρατος ἡ κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας δραστηριότης τοῦ κ. Λομβάρδου. Παράδειγμα ταύτης ἔστω καὶ τὸ ἑξῆς: Ἐπειδὴ ἡ ἀγγλικὴ φρουρὰ, εἶχεν ἀναχωρήσει ἐκ Ζακύνθου πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ὁ κ. Λομβάρδος φοβούμενος παρεκτροπῆς καὶ ἐπεισοδία καὶ τεθεὶς ἐπὶ κεφαλῆς τῶν κατόπιν κληθέντων Λαζαρόνων ἐτήρησε τὴν τάξιν καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς καὶ τῆς περιουσίας ἀπάντων τῶν κατοίκων τῆς νήσου καὶ κυρίως τῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ, ἐφ' ᾧ οὗτοι διὰ ψηφισμάτων καὶ μεταλλίων ὠμολόγησαν τῷ κ. Λομβάρδῳ τὴν ἐπὶ τούτοις εὐγνωμοσύνην των.

Ἄμα τῇ ἐκθρονίσει τοῦ Ὀθωνος συνεκροτήθη ὡς γνω-

στὸν μεγάλη ἐθνοσυνέλευσις ἐν Ἀθήναις. Ἠνωμένης δὲ οὔσης τῆς Ἑπτανήσου ὄφειλε νὰ μετάσχῃ τῆς ἐθνοσυνελεύσεως καὶ ἡ Ἑπτανήσος ἐξ ἧς ἀφίκοντο 84 πληρεξούσιοι ἐξ ὧν 70 ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Λομβάρδον, ἐνωθέντος δὲ τούτου μετὰ τοῦ Κουμουνοδούρου ἐπῆλθε τέρμα εἰς τὰς ἐκτροπὰς τῆς ἐθνοσυνελεύσεως καὶ τὰς ἐπαναστατικὰς τάσεις αὐτῆς. Διὰ τῆς συνδρομῆς δὲ αὐτῶν ἐψηφίσθη τὸ σύνταγμα καὶ ἔληξαν αἱ ἐργασίαι τῆς ἐθνοσυνελεύσεως. Ἐκτιμῶν ὁ Κουμουνοδούρος τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Λομβάρδου ἔδωκεν αὐτῷ τὸ χαρτοφυλάκιον τοῦ ὑπουργείου τῆς παιδείας καὶ εἶτα τῶν ἐσωτερικῶν ἐν τῇ πρώτῳ μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς ἐθνοσυνελεύσεως σχηματισθέντι ὑπουργείῳ. Τῷ 1867 ὄτε ἡ κηρτικὴ ἐπανάστασις ἦτο ἐν τῇ ἀκμῇ διετέλει ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης.

Ἀπὸ τοῦ Κουμουνοδούρου ἀπεσπασθῆ ὁ κ. Λομβάρδος τῷ 1871 ὄτε ἐνωθέντες πολλοὶ τῶν μάλλων διακεκριμένων πολιτευτῶν, ἐν οἷς ὁ κυρ. Τρικούπης, ὁ κ. Λομβάρδος κτλ. ἐσχηματίσαν τὸ πέμπτον κόμμα. Ἡ δημοτικότης τοῦ κ. Λομβάρδου εἶχεν αὐξήσει τόσον ὥστε τὸ 1871 ἐνθὺ δὲν ἐγένετο ὑπουργὸς ἐξελέγη πρόεδρος τῆς Βουλῆς. Εἶναι γνωστὰ τὰ κατὰ τὸ κατηγορητήριον, ὅπερ ἀπὸ κοινοῦ ὑπέβαλεν ὁ κ. Λομβάρδος μετὰ τοῦ κ. Δηλιγιάννη ἐναντίον τοῦ ὑπουργείου Δελγηγόρη Ἐπίσης εἶναι γνωστὴ ἡ ἀξιωμαθούμενος ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀγόρευσις του, ἐκ μίαν ἀποστροφῆς τῆς ὁποίας ἐξελέγη ὡς προτεινῶν τὴν δημοκρατίαν. Τῷ 1875 σχηματίσαντος ὑπουργείον τοῦ κ. Τρικούπη, ὁ κ. Λομβάρδος ἐγένετο ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης ἀναδειχθεὶς εἰς τὸν ἰσχυροτέρων μοχλῶν τοῦ τρικουπηικοῦ κόμματος. Ἐκτοτε ὁσάκις ὁ κ. Τρικούπης ἀναδεικνύεται κυβερνήτης ὁ κ. Λομβάρδος λαμβάνει τὸ χαρτοφυλάκιόν του. Τῷ 1880 διετέλεσεν ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν, 1882 ὑπουργὸς τῆς παιδείας καὶ εἶτα τῶν ἐσωτερικῶν, καὶ νῦν ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν, κατορθώσας ἐν ταῖς βουλευτικαῖς ἐκλογαῖς νὰ ψηφισθῆ ὀλόκληρος ὁ συνδυασμός του.

Ἀπὸ τοῦ 1870 ἀρξάμενος ἐξηκολούθησε μέχρι τοῦ 1875 ἐκδίδων εἰς φυλλάδια τὰ ἀπομνημονεύματα τῆς ἐνώσεως τῆς Ἑπτανήσου. Διὰ τούτων θὰ ἐπιχεῖτο πολὺ φῶς ἐπὶ πολλῶν ζητημάτων καὶ εἶναι διὰ τούτο λίαν λυπηρὸν ὅτι ὁ κ. Λομβάρδος ἐνεκα τῶν πολλῶν του ἀσχολιῶν, μόλις 8 φυλλάδια κατώρθωσε νὰ ἐκδώσῃ.

Τὰ κατὰ τὴν συνεννόησιν τοῦ κ. Λομβάρδου μετὰ τοῦ Ὀθωνος, Βίκτωρος Ἐρμμανουήλ, Γαριβάλδου καὶ Ναπολέοντος περὶ συγχρόνου ἐξεγέρσεως τῆς Ἑπτανήσου καὶ τῶν ὑποδούλων ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν δὲν θίγομεν, διότι δὲν ἀπεκαλύφθησαν εἰσέτι.

Εἶνε περιττὸν νὰ σημειωθῇ ἐνταῦθα ὅτι ὁ κ. Λομβάρδος διακρίνεται ἐπ' ἄκρα τιμιότητι, ρεκτικότητι, ἤτις οὐδέποτε τὸν ἐγκαταλείπει. Καίτοι τοιαύτης ἡλικίας, περιπατεῖ ὡς νεανίας, ὦν κράσεως ὑγιεστάτης, καὶ ἀκούρατος. Εἶνε εἰς τῶν εὐφραδεστέρων ρητόρων του Κοινοβουλίου μας. Τηρῶν τὴν ἐπτανήσιακὴν προφοράν, εἶναι δηκτικώτατος εἰς τὰς ἀγορεύσεις του, γινώσκει ἀκριβέστατα ἕκαστον τῶν συναδέλφων του ὀλόκληρον τὸν βίον καὶ τὰ τυχὸν ἐπεισοδία των, ἅτινα μεταχειρίζεται ἐν ἀνάγκῃ εἰς τὰς ἀπὸ τοῦ βήματος ὀμιλίαις του πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ του. Πρὸς τούτο συχνότατα ἐμπλέκει μετὰ χάριτος καὶ τέχνης καὶ μύθους καὶ παροιμίας καὶ κατορθεῖ πολλὰκις νὰ συγκατῆ ἐπὶ ὠρας τὸ ἀκροατήριον. Ἐχει δὲ μεγάλην εὐροίαν καὶ ταχύτητα λόγου ὥστε ἀποκάνουν καὶ αὐτοὶ οἱ στενογράφοι.

[Ἐξ Ἀθηνῶν.]

ΤΟ ΑΛΜΑ ΤΗΣ ΣΑΠΦΟΥΣ

ὑπό

ΣΠΥΡΙΑΝΟΣ ΠΑΓΑΝΕΛΗ.

ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ δύοντος ἡλίου μαρμαίρει τοῦ Ἰονίου ἡ γλαυκὴ θάλασσα. Ἐσπερινῆ αὔρα, φερομένη χαλαρῶς ἐπὶ τοῦ πελάγους, ῥυτιδοῖ ἀνεπαίσθητως τὴν στιλπνὴν ἐπιφάνειαν τοῦ κυανοῦ πόντου, καὶ θωπεύουσα ἀβρῶς τοὺς κίονας τοῦ ναοῦ, ἐκπνέει, δι' ἀσθενοῦς συριγμοῦ, εἰς τὰ ὕψη τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Λευκάτα. Νύμφη περικαλλῆς, τοῦ ἄλγους τὴν σφραγίδα φέρουσα ἐπὶ τοῦ μεγαλοφυοῦς μετώπου τῆς, καθήγται περιλύτως παρὰ τὴν ἄκραν τοῦ ἀπορρογῶος βράχου. Ἀπληστον πάθος φαίνεται ἐκτρέφουσα εἰς τὸ στήθος τῆς, καὶ δι' ἀναμνήσεων ἀλλογενῶν συνδαυλίζει ἀκόρεστον φλόγα. Ὁδυνηρὰ θὰ ἦναι τῆς θερμῆς αὐτῆς φαντασίας ἡ τροφή, ἀλλ' ἡ νέα ἐντροφὰ εἰς τὰς πικρίας τῶν συλλογισμῶν τῆς, καὶ, ἀνοικτήριμον πρὸς ἐαυτήν, ἀναξέει τὴν πληγὴν τῆς, εὐδαίμονοῦσα εἰς τὴν προκαλούμενὴν μείζονα δξύτητα τῆς ὀδύνης. Ρεμβάζει καὶ ἀλγεῖ· ἀλλ' ἐκουσίως σπεύδουσα ὀπισθεν τῶν πόνων τῆς, δεικνύει πόσον τοὺς ἀγαπᾷ, καὶ πόσον τρέμει μήπως πάυση νὰ ἀλγῆ, καὶ μήπως ἀπολέσῃ τοὺς πικρούς τῆς μελαγχολίας ρεμβασμούς. Ἡμερος αὔρα θωπεύει τοὺς δακτυλίους τῆς μελαίνης κόμης τῆς, καὶ πολυπτύχως κυματίζει, ὑπὲρ τὴν περιαλγῆ κεφαλὴν τῆς, τοῦ λεπτοῦφάντους πέπλου τῆς ἡ ἀκρα. Σχήμα πτέρυγος λευκῆς λαμβάνουσα, κατὰ τὸ ἦμισυ μόλις διανοιχθεῖσα, παρουσιάζει τὴν περιλυπὸν νύμφην ὡς θεήτητα μυστηριώδη ἀγνώστως ἄρτι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καταπτάσασα, γοργὴν, στιγμιαίαν διαβάτιδα ἀναστεύσασαν ἐπὶ βραχὺ τὴν πτήσιν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ βράχου τοῦ Λευκάτα, καὶ ἐτόίμην νὰ ἀνοίξῃ καὶ πάλιν τὰς πτέρυγας τῆς καὶ ν' ἀφανισθῇ ἀπὸ τοῦ βλέμματος τοῦ θνητοῦ, ὅστις ἐκπληκτος κλίνει γόνυ σχεδὸν πρὸ τῆς θεοτήτος ἡν ἀκαριαίως ἐφιλοξένησεν ἡ γῆ. Εἰς ἔκφρασιν ὀδύνης υπερτάτης συνέπλεξε τὰς ὡραίαις χεῖράς τῆς ἡ αἰθερία γυνή. Παραπόνου στοναχῆ ἐξορᾷ ἀπὸ τῶν χειλῶν τῆς, καὶ τὴν περιαλγῆ ὄφιν τῆς, ἐφ' ἧς βαθυρρίζον βλαστάνει τῆς ὀδύνης τὸ πικρὸν δένδρον, ἀρδεύει ἤδη τῶν μελανῶν ὀφθαλμῶν τῆς τὸ δάκρυ, ἐλικοειδῶς κυλιόμενον ἀπὸ τῆς ἄκρας τῶν μακρῶν βλεφαρίδων τῆς. Τῶν χεῖρῶν τῆς ἔκφυγον, με χαλαρωθείσας τὰς χορδὰς κατὰκαίται παρὰ τοὺς πόδας τῆς ὄφρα ἡ λύρα. Ἡ θέα τῆς παρῴζουσε τὴν θλίβειν τῆς ἀγνώστου, καὶ εἰς στιγμὴν νυγμοῦ ἀλλογενετέρου στενάξασα κατὰ τῶν βράχων τὴν κατέφερε. Τὴν κεφαλὴν τῆς ἤγειρε μικρὸν, τὸν οὐρανόν, τὸν πόντον εἶτα ἐθεώρησε. „Οἱ πάγοι τοῦ Βορᾶ ἐλύθησαν“ ἀνέκραξε· „τὸ ἔαρ ἦλθεν, ἀλλὰ χεμῶν δριμύς μὲν κατὰ εἰς τὸ στήθος μου. Ὡ! διατὶ νὰ ἀποφύξῃς εἶσαι ἀνίκανος τὸ φλέγον πάθος τῆς καρδίας μου! Θεοί, ἀνοικτηρόμως τιμωρεῖτε τὴν Σαπφώ. Ἄπολλον! πρὸς σὲ τὸν νοῦν μου στρέφα, καὶ τοῦ ναοῦ σου θεωρῶ τὸ ἄγαλμα. Ματαίως τὴν καλλονὴν σου τὴν ἰδανικὴν ἐπὶ τοῦ λίθου ὁ γλύπτῃς ἀπετύπωσε. Περικαλλέστεροι καὶ σοὶ καὶ πάντων τῶν Θεῶν εἶναι ὁ Φάων μου . . . ἀλλ' εἶναι ἀδιάφορος! Δεσμῶτις, τῆς καρδίας μου τὴν ἄλυσσον, βαρεῖαν καὶ ἀρρίνιστον, ἐρῶσα, σῦρον πανταχοῦ. Θεὲ Ὀλύμπιε, ὁ γήϊνος Θεὸς μου σὲ νικᾷ. Ὡ! ἐδῶ ἐάν τὸν εἶχον, τοῦ στήθους μου ἐγγύς, ἀλλὰ ἐρῶντα καὶ πιστόν . . . Μὲ βλέπεις, Ἄπολλον, εἰς τοὺς πόδας σου προσπίπτουσα. Τοὺς φλογρούς μου ἀκούεις στεναγμούς, ἀλλὰ τὸ ὄμμα μου τὸν Φάωνα ἐπι-

ζητεῖ. Τὸ ἄγαλμά σου ἀτενίζουσα, τοὺς χαρακτῆράς του νὰ διακρίνω προσπαθῶ, καὶ πρὸς ἐκείνον στρέφεται τοῦ χείλους, τῆς καρδίας μου ἡ φλέγουσα ἐπίκλησις. Μὲ ἐφόνουσε, τὴν ἐμπνευσὶν μου ἐφόνουσε, ἀλλ' ὄχι καὶ τὴν ὑπαρξίν. Ὡς βάσανον μ' ἀφήκε τὴν ζωὴν, καὶ τῆς ζωῆς δῶρον πικρὸν μοὶ ἔδωκε τὰ δάκρυα! Φαεινὲ ἡγέτα τῶν Μουσῶν, τῆς Μουσικῆς Θεᾶ καὶ τῆς Ποιήσεως, Ἄπολλον Πύθιε καὶ Δῆλιε τὴν ἀρωγὴν σου μετὰ σπουδῆς ἐπικαλεῖται ἡ Σαπφώ. Διὰτὶ ἡ φύσις δὲν ἐκταίμι πτόνον ἢ αὐτῆ; Τὰ ἀνθη καὶ αἱ αὔραι, τὸ στήθος τὸ τρικυμῶδες ἀναφύχουσαι, τοῦ κύματος ὁ ῥόχος, τοῦ ῥυακος ὁ ἦσυχος κελαιρισμός, τῶν ἀηδόνων ἡ γλυκὺφθογγος μολπή, ὁ ψιθύρος τοῦ δάσου, αἱ τὰ πάντα ἤδη ἤλλαξαν . . . Ἡ πρώην εὐτυχία μου καὶ ἡ χαρὰ εἰς ἀνυπόφορον μετέπεσε βασιανιστήριον ἀφ' ὅτου μ' ἐγκατέλειπεν ὁ ἄπιστος ἀλλ' αἰώνιος προσφιλέτης καὶ ποθητὸς ἡμίθεος. Καὶ τί δὲν ἐπραῖσα, Θεοί, πλησίον του νὰ ἦμαι διαρκῶς, πλησίον μου νὰ τὸν κρατήσω θέλουσα! Ἰκέτις ἐγώ, ἡ τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν πληρώσασα διὰ τῆς φήμης μου, ἐγὼ εἰς ἣν θείας τιμὰς ἡ Λέσβος πᾶσα ἔταξε, ἐγὼ ἡ τὰς Ἀθῆνας ἐτι συγκινήσασα παρὰ τοὺς πόδας του προσέπεσα, τοὺς δολοφόνους ὀφθαλμούς του κατεφίλησα, καὶ ἐθρήνησα! . . . Εἰς μάτην ὅμως τὰ δάκρυά μου ἐξεχύθησαν. Ἀναίσθητος ἀπέμενον εἰς τοὺς παλμούς τοῦ στήθους μου, καὶ ἀνοικτήριμον μὲ ἀπόδησε μακρᾶν. Καὶ τῆς Σαπφοῦς τὸν ἔρωτα περιῶδῶν τὰς χεῖρας καὶ τὰ χεῖλη ἄλλης γυναικὸς θερμαίνει μὲ φιλήματα, καὶ εἰς τὸ πῦρ, καὶ εἰς τὸ δηλητήριον τοῦ στήθους μου, τοῦ ζηλοτύπου πάθους τὰς ἐχίδνας ἔσπειρε. Ἀφόρητος ἀπέβη ἕκτοτε ὁ ἐν τῇ Λέσβῳ βίος μου. Καὶ νέα ἦτο τῆς ψυχῆς μου βάσανος, πλησίον του νὰ ἦμαι, ἀλλ' ἰδιὸν μου, εἰς τὸ στήθος μου ἐγγύς νὰ μὴ αἰσθάνωμαι τὸν Φάωνα. Χρησθὲν ἀκόλουθοῦσα εἰς τὴν Λευκάδα ἔσπευσα, καὶ ἤδη, εἰς τοὺς πόδας σου προσπίπτουσα, τὸ τραῦμα νὰ πραῖνῃς σὺ ζητῶ. Τοῦ ἔρωτος τὴν φλεγμονὴν λαίβει, λέγουσι, καὶ τῆς καρδίας καταπαύει τοὺς σπασμούς τὸ ἄγαλμά σου, ὦ Θεέ. Τῆς Ἄφροδίτης τὸν οἶον, τῶν ἀνθρωπίνων καρδιῶν τὸν ἀσπλαγγον πλὴν κραταιὸν δυνάστην ἡ λύρα μου, ἡ ποιήσις μου ἐφερον ἐπὶ τῆς γῆς! Τοῦ ἐπιβούλου ὅμως τόξου του τὴν ποθητὴν ἀλλ' ἀνιάτως χαίνουσαν πληγὴν φλεγμαίνουσαν αἰσθάνομαι. Δεκάτην Μοῦσαν μὲ ἀπεκάλεσαν. Τῶν Πιερίδων ἀδελφεῖ τὴν ἀγαπῶσαν ἀδελφὴν σου ἄφτειρον. Ἐὰν ἡ τύχη τῆς Σαπφοῦς, ἡ αὐπνία καὶ ἡ ἀγωνία τῆς, τὰ δάκρυά τῆς ἄτινα, τὸν σίδηρον νὰ λύσωσι ἡδύναντο, ἀλλ' οὐδαμῶς τοῦ Φάωνος ἐμάλαξαν τὸ στήθος, ἐὰν οἱ πόνοι μου νὰ συγκινήσουν δύνανται, ἐὰν σοὶ ὑπῆρξα προσφιλέτης, τὴν Ποίησιν, τὴν Μουσικὴν, τὸ κάλλος, τὸ ὠραίου φάλλονισσα, ἐπέινουσα ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ ἀκτινοβόλου δρόμου σου, πιστόν, ἐρωμένον, τὸν Φάωνα ἀπόδοξ μοι. Ἡ τὴν δύναμιν νὰ λησιμονήσω δὸς μοι. Ἄς ἡδυνάμην νὰ παύσω νὰ τὸν ἀγαπῶ, μικρὸν νὰ τὸν μισήσω ὡς ἡδυνάμην! Πάσχουσα ἀφοῦ τὸν ἀγαπῶ, θὰ ἐπασχον μισῶσα . . . Τὸ μίσός μου νὰ πνίξῃ τὴν ἀγάπην δὲν θὰ ἡδύνατο . . . Ὡ! τὸν ποθῶ διακαῶς καὶ πάντοτε, καὶ θνήσκω δι' αὐτόν, προθύμως, καὶ ἀδικουμένη, θέλω νὰ τὸν συγχωρῶ. Γαλήνην εἰς τὴν μωκωμένην λαίλαπα τοῦ στήθους μου ἀπόδοσον. Τὴν φλογεράν εἰσακούσον εὐχὴν

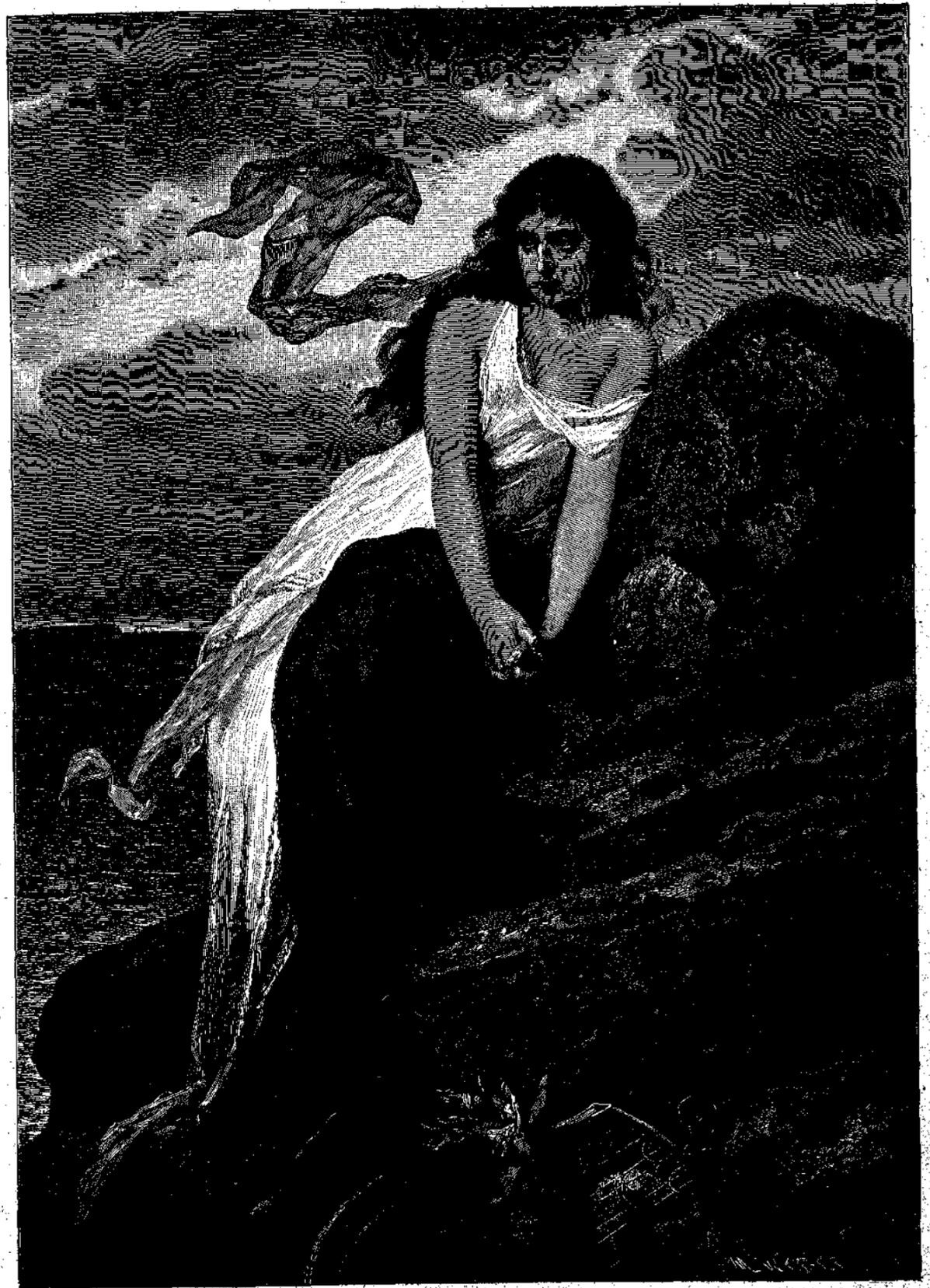
μου. 'Εκείνον, τὸν ἔρωτά του, καὶ πάλιν, καὶ αἰωνίως σοὶ ζητῶ . . . ἢ ἀντ' αὐτοῦ παρήγορον κατάπεμφον ταχὺν τὸν εὐεργέτην θάνατον."

Ἠγέρθη ἀπὸ τῆς θέσεώς της ἡ Σαπφώ, καὶ εἰς τοῦ στήθους της τὸν πύρινον στεναγμὸν ἀπεκρίθη ἀπωτέρω ὁ στεναγμὸς τῆς συρίζουσας αἰρας. Διὰ τῶν δέξων βράχων χωροῦσα ἔβαινε πρὸς τὸ περιστήλιον τοῦ ναοῦ, ὅτε εὐδαιμονίας φιδυρισμοί, καὶ φιλήματος τρυφεροῦ ἤχος προσέβαλε τὴν ἀκοήν της. Ζεῦχος νεαρὸν ἐφάνη διευθυνόμενον πρὸς τὸν ναόν. Θὰ ἦσαν ἰσως ξένοι, ἐρχόμενοι νὰ θύσωσι, καὶ τὴν αἰολικὴν πρήρη τῶν ἰπῶν, τὴν πρῶταν καταπλεύσαν εἰς τὸν λιμένα εἶδεν ἡ Σαπφώ. Ἡ καρδία της ἐκτόπησε· ἀνεπόλησε τὸν ἀλγημόνητον 'Εκείνον, καὶ ἐν μέσῳ τῶν λυγμῶν καὶ τῶν δακρῶν της στραφέισα πρὸς τὸν ἀνεμον, „εἰς σὲ αὔρα“ εἶπεν, „ἐμπιστεύομαι τοῦ ἔρωτος χαριετιμῖν. Ἡ λησμονηθεῖσα φίλη, ἡ ἐγκαταλειθεῖσα Σαπφώ τὸν πέμπει διὰ σοῦ εἰς τὸν Φάων. Πνεῦσον, πνεῦσον γοργή αὔρα ποντίας. Φιδύρισον τὸ ὄνομά μου, τῆς Σαπφούς τὸ ὄνομα, ὅταν θὰ θωπεύσης τὸ πρόσωπόν του, καὶ ἐὰν εὐδαίμων μεθύει εἰς τὸ στήθος ἀλλης γυναίκος, γενοῦ ἡ Νέμεσις, καὶ πληξόν τὸν ἐπιόρκον. Τὸ θῦμα σὲ παρακαλεῖ . . ."

Εἰς τοὺς βραχίονας ἀλλήλων ἐγκαταλειμμένοι, ὀφθαλμοὺς χαίνους ἐξ ἔρωτος διανοίγοντες, ἰσχυρότερον πιέζοντες τοὺς βραχίονάς των, καὶ δεχόμενοι καὶ ἀνταποδίδοντες ἀμοιβαίως περιπτύξεις ἀνεκφράστου ἔρωτος, ἐχώρουν πρὸς τὸν ναόν ἐν τούτοις οἱ δύο ἐκεῖνοι ἐρασταί. Ἴσως ἦσαν καὶ σύζυγοι. Χαρὰ ἠκτινοβόλοι εἰς τὰς ὄψεις των. Ἡ εὐτυχία των εἶχεν ἐκχειλίσει, καὶ εἰς τὸ εὐδαίμον ἐκείνο βεῦμα, τρυφερῶς ἐνηγαλιόμενοι, εἶχον ἀμφότεροι ἀφεθῆ, καὶ ταχείως ἐφέροντο . . . ποῦ; Ἡγρόουν ἀλλ' οὔτε ἐφρόντιζον . . . Γλυκῆς, ἥσυχος στεναγμοῦ φιδυρος ἠκούετο ἐνίοτε· καὶ τότε εἰς πέλμας ἀνεκδιηγήτου εὐδαιμονίας ἔδυν τὰ ἄστρα τῶν ὀφθαλμῶν των, αἱ βλεφαρίδες προσέψαυον ἀλλήλας, καὶ πάλιν συνεπλέκοντο τὰ χεῖλη, βιαιότερον ἀνεπαλλόν τὰ στήθη, καὶ τοῦ φιλήματος ἡ ἀρμονικὴ μουσική, ἠχοῦσα ἀσθενῶς, ὑπέκαιε τὸ ἀμοιβαῖον πάθος των, ἐπέτεινε τὴν μέθην των, καὶ εἰς γλυκῆς ἄνευρους ὑπαρκτοὺς ἐκοιμίζεν ἠδὲως τὰς αἰσθησεις των. Τὸ θέαμα τῆς σπαργώσης ἐκείνης εὐτυχίας ἐμλαγχόλησε τὴν Σαπφώ. Δὲν ἦτο κακὴ, οὔτε ἐζηλοτύπει εἰς τὴν εὐτυχίαν τῶν ἄλλων. Τὴν ἰδικὴν της δυστυχίαν ἐθρῆνει, καὶ ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς ἀτυχίας της θεώρει μείζονα τὴν ἀλλοτρίαν εὐδαιμονίαν. Νέοι τρυφερῶν λόγων φιδυρισμοί, καὶ νέοι παράφοροι ἀσπασμοὶ φθάνουσιν ἐναέριον εἰς τὰ ὠτά της. Ἡ Σαπφώ παθαίνεται δυσαρέστως, καὶ τὴν ἀντίθεσιν τῆς χαρᾶς τῶν ἄλλων καὶ τῆς ἰδικῆς της θλίψεως ἀποφείγουσα, κρύπτεται ἐπισθεν βωμοῦ τινος, παρὰ τὸ πρῶτον τοῦ ναοῦ. Τὸ εὐτυχὲς ζεῦχος προὐχῶρει πάντοτε. Ἦτο ἦδη πλησίον, ὅποτε κραυγὴ φέβου προσέβαλε τὰ ὠτά της περιλύπου φηγάδος. Προαισθήματα ἀνεξήγητα τὴν συνεκλόνησαν, ἐφοβήθη, καὶ εἰς ὀριέμφυτον ἐνδιδούσα, ἐκάλυψε μὲ τὰς χεῖρας τὸ πρόσωπόν της. Ἐκτείνει ἐντούτοις τὴν κεφαλὴν της, καὶ βλέπει ἐντρομον τὸν ἀνδρα, ἀνεγείροντα περιπαθῶς ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τὴν ὀλισθήσανσαν φίλην. Αἰ κινήσεις του ἐρμηνεύουσιν ἀνεκφράστου τρυφερότητος ἐνδιαφέρον, καὶ εἰς τὴν ὠχριάσαν ὄψιν του ζωγραφίζεται ὁ τρόμος. Εἰς εὐχὴν πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα, καὶ εἰς παρά-

πνον τρυφερὸν ἐκπνέει ἡ τρέμουσα φωνὴ του. Τὴν ὀψὸν της περιβάλλει διὰ τῶν χειρῶν του, καὶ μετὰ πάθος ἐρωτικῆς ὑπερτάτου ἀνεγείρων αὐτὴν τὴν στηρίζει καὶ αἰθὺς ἐπὶ τοῦ στήθους του. Μειδιῶν φιδυρίζει τρυφεροῦς λόγους παρὰ τὸ ὄς τῆς· ἡ πνεύουσα αὔρα ἐλίσσει περὶ τὴν κόμην του τοὺς βοστρύχους τῆς κόρης, καὶ εἰς μίαν πνοὴν ἐξέρχονται ἐκ τῶν χειλέων των αἱ πνοαὶ των, ἐνῶ ἡ ἄβρα, τετραπλῆ ἀλουργὶς τῶν χειλέων των στενότερον ἐτι ἐμπορπίζεται ἀναπόσπαστος. Στρέφει τὴν κεφαλὴν του ὁ ἀνὴρ, καὶ ὁ κεραυνὸς ἐνσκήπτει κατὰ τῆς Σαπφούς. Ἦτο ὁ Φάων, ὁ Φάων της, τὴν ἀντίζηλον κρατῶν εἰς τοὺς κόλπους του . . .

Ἐπροχώρησε πρὸς τὸν ναόν ὁ Φάων, ἀλλὰ κλονιζομένη ἀπεσώθη πρὸς τὴν κρηνωδεστάτην ἀκραν τοῦ βράχου ἡ τάλαινα Σαπφώ. Ἐκεῖ ἐχώρει ἡ εὐτυχία· ἐδῶ ὑπεχώρει ἡ συμφορά. Ἐκαθέσθη, συνέπλεξε τὰς τρεμούσας χεῖράς της, καὶ ἔρα, ἀρὰ τρομακτικῆς ὠρησεν ἀπὸ τὸ σπαραχθὲν στήθος της. Ἦτο δεινὸν ὅτι δὲν τὴν ἠγάπα ὁ Φάων, ἀλλ' ἦτο ἀνυπολογίστως δεινότερον, ὅτι παρεφρόνει, ἀπέδνησεν ἐξ ἔρωτος δι' ἄλλην γυναῖκα. Ἡ ἀλγεινὴ κύλιξ εἶχε πληρωθῆ, καὶ ἐνῶ σταγῶν μόνον ὑπελείπετο ὅπως ὑπερχειλίση, ἀντὶ σταγόνος ἐξεχύθη τρικυμωίδης, καὶ πικρότατος ὠκεανός. Τὸ θάρρος της τὴν ἐγκατέλειπε, καὶ ἄλμυρα φλέγουσαι σταγόνες ἐχύθησαν ἀπὸ τῶν ὠραίων ὀφθαλμῶν της, καὶ κατακαίονσαι τὰς παρειάς της, ἐκύλισαν εἰς τὸν κόλπον της. „Καὶ τὴν ποιὴν αὐτήν, Θεοί, μοι ἐπεφυλάσσετε“ εἶπε, „τί λοιπὸν κακὸν ἐπραξα ἀγαπήσασα; Τί τῆς ὀργῆς σας ἄξιον ἐτόλμησα ὥστε τὰς ὀλίγας τοῦ ὑπολειφθέντος βίου μου στιγμὰς νὰ καταποντίσητε εἰς φρικαλέαν, εἰς ἀφόρητον πικρίαν; Πταίω ἐγὼ ἐὰν ἠγάπησα; Πταίω ἐγὼ ἐὰν δὲν ἴσχυσα νὰ χαλινώσω τὴν ἀχαλίνωτον καρδίαν μου; Θεοί! μήπως σεῖς δὲν ἀγαπᾶτε; Καὶ τί δὲν ἀγαπᾶ ἐδῶ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ τίνας τὴν πικρίαν, τοῦ ἔρωτος ἡ μέθη δὲν ἐπράυνε; Ἡ δρόσος ἀγαπᾶ τὸ βόδιον ἔταν στίξη μαλακῶς, καὶ ἡ ἀκτὶς ἐπίσης, ὅποταν τοῦ βόδου τὰ δροσοβόλα κρύσταλλα ἀποροφᾷ. Ὁ αὔρα ἀγαπᾶ ὅποταν τ' ἀρώματα τῶν φύλλων τῶν ἀνθῶν κατασπάζεται, τὸ κῆμα ἀγαπᾶ ἔταν στεναλίζον τελευτᾶ εἰς τὴν ἀκτὴν. Ἡ κόρη ἀγαπᾶ, ὅταν εἰς φίλημα τὰ χεῖλη της προτείνῃ, ὁ νέος, ἡ γυνὴ καὶ ὁ ἀνὴρ, ἡ πλᾶσις ὅταν διανοίγεται εἰς τὸ γλυκὸ τοῦ ἔαρος προσφώνημα. Ὁ λέων καὶ ἡ λέαινα, ἡ τίγρις, τὰ ἰοβόλα ἕρπετά, ἡ ἐχιδνα ὅταν συρίζουσα εἰς φίλημα ἀγάπης τὸν ἀπωτέρω ὄψιν προσκαλῆ, τὰ κήτη τοῦ ὠκεανοῦ, τῆς γῆς τὰ ἔντομα, τῆς ἀτμοσφαιρας τὰ πτηνά, τοῦ κόσμου τὰ στοιχεῖα, ἡ φύσις πᾶσα, τὰ ἄλογα καὶ λογικά, τὰ ἐμψυχα καὶ ἀψυχα τὰ πάντα ἀγαποῦν. Θεοί! ὦ πόσον ἀνοικτίμονες τὴν δυστυχὴν καρδίαν μου συντριβετε. Νὰ ἀποθάνω ἐν εἰρήνῃ ἠλιπσα, καὶ θνήσκω εἰς ὀδύνης ἀνεκφράστους σπαραγμούς. Φάων! ἀπάνθρωπε καὶ ἀκαρδε, τὸν βίον ὅτι μ' ἐφαρμάκνευσας δὲν ἤρκεισε, τὸν ἔρωτά μου ἐτι κατεφρόνησας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὕστατους τῆς ζωῆς μου, καὶ τρομώδεις σπαραγμούς, φρικωδέστερους ἡ ἀπαισίαν τῆς ἐλευσεώς σου σύμπτωσις κατέστησε. Ἐὰν περίλυπον σὲ ἐβλεπον τοῦλάχιστον, ὄχρῶν, τετραραγμένον, πάσχοντα, ἐὰν „μόνον“ ἀποβαίοντά σὲ ἐβλεπον εἰς τῆς Λευκάδος τὰς ἀκτᾶς, καὶ σκεπτικὸν τὰ ὕψη τοῦ Λευκάτα ἀνερχόμενον, θὰ ἔλεγον κατ' ἐμαυτὴν: Ἴσως τῆς δυστυχούς Σαπφούς του ἡ ἀνάμνησις, Ἴσως τὴν σιδηρᾶν, τὴν ἀνοικτίμονα καρδίαν του ἐμάλαξε. Μὰ τεταμένους τοὺς βραχίονας θὰ ἔσπευδον πρὸς σέ, τὴν τύχην μου θὰ ἠλόγου, καὶ εὐ-

ΤΟ ΑΔΑΜΑ ΤΗΣ ΣΑΠΦΟΥΣ.

Εἰκὼν ὑπὸ W. Amberg.

τυχής θα απέθνησκον, ελπίζουσα εις εν μειδιάμα σου, εις
ενα λόγον ύστατον παρήγορον από του στόματός σου προ-
φερόμενον. Τό ύνειρον, ότι ηδύνασο και δάκρυ εν επί του
πτώματος να βίψη της Σαπφούς, και με τας χείρας σου
τους οφθαλμούς να κλείσῃ της νεκράς, επί μικρόν τουλά-
χιστον να λυπηθῆς εκείνην ἴτις τόσοσν σε ηγάπησε, και τόσοσν
ἔτι σε αγαπᾶ, τας αγωνίας μου θα ἔμετρίαζε, ανώδυνον τὸν
θάνατον και ἦσυχον υπό τας ὄψεις μου θα ἔφερε. Ἄλλ'
ἤδη; Πρὶν ἢ εἰς τὸν φρικώδη Τάρταρον καταρριφθῶ, τὸν
Τάρταρον και τὰς βασάνους του ἐγκλείω εις τὸ στήθος μου!
Τῶν ὀδυνῶν μου ἢ μάλλον ἀλγεινὴ ἀλλά και μάλλον προσ-
φιλιῆς εἶναι ἐτι εἰσέτι σ' αγαπῶ, και τὴν εἰκόνα σου τὴν
λατρευτὴν ν' ἀποσπᾶσω μ' εἶναι ἀδύνατον ἀπὸ τὸν νοῦν μου,
ἀπὸ τῆς καρδίας μου. Θα μειδιάσῃς εὐτυχὴς τὸ πτώμα
μου προσβλέπων, θα ἀναπνεύσῃς ἡρεμότερον, ἀπὸ τῶν πα-
ραπόνων τῆς ἀγάπης μου, τῶν κατά πόδας διωγμῶν, τῶν
ὄρκων, τῶν ἐκείσῶν και τῶν δακρύων μου σωθεῖς. Τὴν μι-
σητὴν γυναικα, τὴν ἐρωμένην σου εὐδαίμων θα περιπτυχθῆς,
και ἀδιάφορος πρὸς τῆς Σαπφούς τὸ πτώμα ἀποστρεφόμενος
θα φύγῃς ἀδακρυς, ἀναίσθητος εἰς τόσοσν αἰσθημα, εἰς τὰς
ύστατάς ἀγωνίας και τὸν θάνατόν μου ἀναίσθητος, ἐπὶ τοῦ
στήθους τῆς ἀγαπητῆς σου γυναικὸς και λύπας λησμονήσας
και Σαπφῶ."

Ἡ γέρων ἢ δύστηνος γυνή. Προχώρησε μικρόν, τὴν
λύραν τῆς ἀπὸ τῆς γῆς ἀνέλαβεν, ἐπὶ τὰ χεῖρά της τὴν
ἔφερε σεμνῶς, και ὡς τέκνον μόνον, ἀπὸ τοῦ Χάρωνος τὸν
διωγμὸν σωθὲν, με πάθος και ἀγάπην ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς
τὴν ἐσφιγξε. „Σὲ εἶχον σύντροφον ἐπὶ τῆς γῆς“ ἀνέκραξε.
„Με ἠκολούθησας παντοῦ, τὰς θλίψεις μου ἐπράύνας, τῆς
στιγματίας μου χαρᾶς κατέστης κοινωνός. Διὰ τῶν στόνων
σου ἐθρήνεις μετ' ἐμοῦ, και διὰ σου τὸν ἔρωτά μου ἔφαλα,
τας λύπας μου, τὴν ποίησιν, τὴν μουσικὴν, τὸ ὄραϊον, και
ἔκεινον . . . . . Ἐκεῖνον τὸν πεπρωμένον ἀνθρω-
πον! Θεοσαστήριον τοῦ προδοθέντος ἔρωτος, ἐλπιδῶν ἀπω-
λεσθεισῶν βωμὸς εἴαν ὑπῆρχε, ἐκεῖ τὴν λύραν της θ' ἀνήρα
ἢ Σαπφῶ.“ Ὁρθώθη εὐγενῶς, τὴν φύσιν εθεώρησε, κ' ἐν
βῆμα ἐπὶ πρὸς τὴν ἀκροτάτην και κρημνωδὴ ἀκρὰν τοῦ
Λευκάτα ἐπροχώρησε. Θεοῖ! πυρέσσουσα, με ἐξημένας πα-
ρειάς, με φλογερὸν τὸ ὄμμα, ἐμπεπνευσμένη, ἐνθους, ὑπερ-
ἄνθρωπος τὴν δεξιάν της πρὸς τὸ κλίβαν ἀστρον ἔταινε και
„δύει ὁ ἥλιος ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ“ ἀνέκραξε, „πλὴν δύει και ἢ
Σαπφῶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸ ὕστατον σε προσφωνῶ ζωῆ πικρίας
ἀφορητό με ἐπλήρωσας. Ἐλπίδες ἱλαρά, εὐδαμονίας δια-
φουσθεῖσῃς ὄνειρα, με τὰς χρυσὰς σας πτέρυγας πετάξατε
μακράν. Ἡ θελκτικὴ ἀπάτη ἔπαυσε, ἐλύθη ἢ ἐσχάτη μου
ἐλπίς, και εἰς τὸν θάνατον προστρέχει ἤδη ἢ Σαπφῶ, ὡς εἰς

Η ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ
ὠπὸ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΖΩΜΑΡΙΑΟΥ.

Οὐδέτις χῶρος ἐλληνικῆς γῆς ἐμποιεῖ τοιαύτην εἰς τοὺς
λογίους ἐκπλήξην και θαυμασμόν, ὅταν ἢ Ἀκροπόλις τῶν
Ἀθηνῶν· ἐν αὐτῇ ἐδημιουργήθησαν ἔργα ἀρχιτεκτονικῆς και
πλαστικῆς θεῖον και ἀδικτον ὑπὸ τοῦ χρόνου ἀπαστράπτοντα
κάλλος, ὠπὸ δὲ τοὺς πρόποδας αὐτῆς ἐν τῷ διονυσιακῷ
θεάτρῳ ἐδιδάχθησαν τὰ ἀριστοουργήματα τῆς τραγικῆς μου-

τὸ μόνον τοῦ ἔρωτός της φάρμακόν. Χαίρετε λόγοι και
βουνοί, και κύμα και ἀήρ και φῶς. Λαιμωνιάδες νύμφαι και
ἐνάλιαι, και νύμφαι τῶν ὀρέων και πηγῶν ἢ θνήσκουσα σὰς
χαιρετᾶ Σαπφῶ. Πατρίς μου προσφιλιῆς, ματαιῶς τὰ ὄρη,
τας ἀκτάς σου ν' ἀνακαλύψω προσπαθῶ. Τοῦ ἐξορίστου,
τοῦ δυστυχιστάτου τέκνου σου, ἀγαπητῆ μου Λέσβος, δέ-
χθητι τὸν ὕστατον χαιρετισμόν. Οἰκεῖοι, ὄικε τοῦ πατρός
μου φιλάτε, ὅπου, πρὶν τὸν γνωρίσω εὐτυχὴς ἐβίωσα ποτέ,
και σὰς, τῶν ποθητῶν μου συνεντεύξεων κρησφύγετά, ὅπου
ἔρῶσα τὸν ἀγαπῶντα και πιστόν μου κατεφιλον Φάωνα, τὸ
ύστατον σὰς χαιρετῶ. Ὡ ποιήσις μου, ποιήσις παρήγορος,
ὡ λύρα μου και μουσικῆ, ὡ πάθος τρυφερόν, ὡ ἔρωσ, ἔρωσ
ἀκαρδε, ἀγνώμων εἰς τὴν αἰοιδὸν ἦτις τοσοῦτον σ' ἐφαλλον
ἐπὶ τῆς γῆς, δεχθῆτε τῆς Σαπφούς τὸ ἔσχατον προσφώνημα."

Τὸ σῶμα πρὸς τὴν ἄβυσσον κατέκλινε. Ἰσχυροτέρα
τότε ἐπέπνευσεν ἢ αὔρα, ἐκόλπωσε τὴν χλαῖνάν της, τὴν
κόμην της ἐσάλευσε και ἐξέπνευσε στεναζούσα. Τὸ κύμα
ἐφριξε, και νέφος αἱματόχρουν τοῦ δύοντος ἡλίου τὸν δίσκον
κατεκάλυψε. Ἐν σιωπῇ ἀλλ' ὑπερήφανος τὸ βλέμμα περίεξ
ἔστρεψε. Ἡ ὄψις της ἠκτινοβόλησε, και μυστικὴ φωνὴ, ἴσως
τῆς ποιήσεως ἢ ἐμπνευσις και ἢ φωνή, παρὰ τὰ ὠτα ἤχησε
τῆς ἐξαισίας γυναικὸς. Θεᾶ ἐφάνη τὴν πτήσιν της ἔτοιμην
ν' ἀναλάβη. Σπασμωδικῶς τὴν χεῖρα ἔφερε πρὸς τὰς χορ-
δὰς τῆς λύρας της, να ἐπικαλεσθῆτι τινα, να ἀναμείψῃ ὕμνον
ἦθελε. Ἀλλ' οἱ λυγμοὶ τὴν ἐπνίξαν. Πικρίας ἄλγος ἀπερί-
γραπτον ἐχύθη ἤδη εἰς τὴν ὄψιν της. „Χαῖρε και σύ, τοῦ
βίου δολοφόνε και τῆς εὐτυχίας μου“ ἠρέμα ἔκραξεν, ἐν
μέσῳ τῶν λυγμῶν της. „Νὰ εἰσχωρήσῃ μῖσος κατὰ σου δὲν
δύναται εἰς τὴν καρδίαν μου. Τὸ πᾶν ἐδιώξα ἀπὸ τοῦ
σπαρχθέντος στήθους μου, και μόνον σὺ ἀπέμεινας, ὁ ἔρωσ
σου, αὐτὸς μόνος ἀπέμεινε, τὸ τραῦμά μου τὸ ὀδυνηρόν και
ἄγριον ἐκτρέφων και ἀνανεῶν. Σὲ συγχωρῶ, τὴν εὐτυχιάν
ἦς μ' ἔστέρησας, εἰς σε και εἰς ἐκείνην εὐχραι . . . Ἡ
θνήσκουσα Σαπφῶ τὸν δῆμὸν της Φάωνα, τὸν λατρευτόν
της Φάωνα ἔρῶσα προσφωνεῖ τὸ ὕστατον."

Ἡ Μοῦσα, ἢ γυνή, ἢ αἰοιδὸς συνέπλεξε τὰς χεῖράς της.
Τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔγειρει πρὸς τὸν οὐρανόν, φιλεῖ τὴν λύραν
της, και τὸ ὄνομα τοῦ Φάωνος προφέρει κατακρημνίζετα
εἰς τὸ κενόν . . . . .

Και ποιῆσιν και λύραν, και τῆς Σαπφούς τὸν ἔρωτα και
τὸ ἄλγος τὸ ἀθεράπευτον κατέπιε τὸ κύμα τοῦ Λευκάτα!
(Ἐξ Ἀθηνῶν.)

σῆς. „Οὐδὲν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι ἢ τῇ Ἰταλίᾳ, λέγει ὁ
Leake (Topogr. von Athen σελ. 223 τῆς γερμαν. μεταφρ.),
δύναται να παραβληθῆ πρὸς τὴν Ἀκροπόλιν τῶν Ἀθηνῶν
κατὰ τὸν σύνδεσμον τοῦ κάλλους και τῆς μεγαλοπρεπειας.“
Ἡδὴ ὁ Πίνδαρος (ἀποσπ. 75 ἐκδ. Bergk) ἐξῆμνησε τὸν „πο-
λύβατόν ἄστεος ὀμφαλὸν θυόεντα“, ὁ δὲ Ἀριστοφάνης (Λυ-

σιστρ. 482) τὴν „μεγαλόπετρον, ἀβατον ἀκρόπολιν“, ὀνομάζει
„ἱερὸν τέμενος“. Ὁ Βύρων καλεῖ τὸν βράχον τῆς Ἀκροπό-
λεως θαυμαστὴν χώραν, μαγικὴν ἔρημον, ἐνθα εἰς πάντας
τοὺς αἰῶνας πρὸς τὰ ἔρειπια τῆς πάλαι λαμπρότητος και
δόξης ὁ ὀδοιπόρος θα κατευθύνη τὸ βῆμα αὐτοῦ. Βεβαίως
τὰ ἐν αὐτῇ εἶναι συντρίμματα μεγάλου παρελθόντος, ἀλλ'
ἢ θεᾶ αὐτῶν και ἢ διατριβὴ ἐν μέσῳ τοῦ θαυμαστοῦ τού-
του χώρου μεταίρει τὸν θεώμενον ἀπὸ τοῦ εὔτελοῦς παρόν-
τος εἰς τοὺς χρόνους τῆς ἀρχαίας δόξης. Ὡς δὲ ὁ Σουλ-
πίκιος ἐγράφε ποτε εἰς τὸν Κικέρωνα, ὅτι παραπλεόν τὸν
Σαρωνικὸν κόλπον περιελάγης ἔβλεπε πλείστους τόμους ἀρ-
χαίου κλέους ὡς νεκρικὰ λείψανα κατακειμένους, ὠτω και
νῶν ὁ φίλος τῆς ἀρχαιότητος βαδίζων ἐν μέσῳ τῶν ἔρειπιων
τῆς Ἀκροπόλεως βεβυσμένος τὰ ὠτα και ἀποστρέφων τὸ
πρόσωπον ἀπὸ τῶν μικροπρατῶν πολιτικῶν ἐρίδων τῶν νεο-
τέρων διατελεῖ σύννουσ και σιωπηλὸς ὡσανεὶ φοβούμενος μὴ
δι' ἀπρεπούς λόγου ταράξῃ τὰς σιὰς ἐκείνων, ὀτινες ἐν-
ταῦθα διενόηθησαν και ἐξετέλεσαν τοιαῦτα ἔργα.

Ἡ εὐμένης ἀποδοχή, ἥς πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἔτυχε τὸ περι
᾽Ολυμπίας βιβλίον τοῦ Adolph Boetticher (Olympia, das
Fest und seine Stätte 1883) ἐπεθάρρυνε τὸν συγγραφέα αὐ-
τοῦ εἰς σύνταξιν ὀμοίου βιβλίου πρὸς τῆς Ἀκροπόλεως τῶν
Ἀθηνῶν χάριν τῶν πολλῶν τοιοῦτον σύγγραμμα μέχρι
τουδε δὲν ὑπῆρχε, διότι τὸ μὲν τοῦ Beulé (L'Acropole
d'Athènes) εἶναι παντάπασιν ἀπρηχαιωμένον, τὸ δὲ τοῦ Wach-
smuth (Die Stadt Athen im Alterthum, 1874) και τὸ τοῦ
Michaelis (Der Parthenon, 1871) εἶναι μὲν ἔργα ἐμβριθῆ και
πλήρη πολυμυθίας, οὐχὶ ὁμοίᾳ και εὐνόητα τοῖς πολλοῖς· ἔτι
δὲ πρὸς τοῦτους αἰ κατά τὰ τελευταῖα ἔτη γενόμενα ἐπὶ
τῆς Ἀκροπόλεως ἀνασκαφαὶ ἐξήλεγγον πολλὰς γνώμας και
τῶν κρατίστων ἀρχαιολόγων ὡς πελημμελημένας. Τούτων
οὕτως ἐχόντων ὁ προσηρημένος λόγιος Γερμανὸς ἀρχιτέκτων
Boetticher ἐπεράθη ἐν τῷ νέῳ αὐτοῦ βιβλίῳ (Die Akropolis
von Athen nach den Berichten der alten und der neuesten
Erforschungen von Adolph Boetticher, mit 132 Textfiguren
und 36 Tafeln, 1888) να περιλάβη ὡς μάλιστα σαφῶς και
εὐκρινῶς πᾶν ὅτι μέχρι τοῦδε ἐγράφη ὠπὸ τοῦ K. Boetticher,
τοῦ E. Curtius, τοῦ A. Michaelis, τοῦ U. Koehler, τοῦ
E. Wachsmuth, τοῦ R. Bohn, τοῦ L. Julius, τοῦ W. Doerp-
feld, τοῦ A. Trendelenburg, τοῦ L. von Sybel, του Α. Milch-
höfer και πολλῶν ἄλλων λογίων, Ἑλλήνων, Γάλλων, Ἀγγλων
και Ἰταλῶν. Διαρῶν δὲ τὸ ἔργον αὐτοῦ εἰς τέσσαρα μέρη
πραγματεῦεται ἐν μὲν τῷ πρώτῳ (σελ. 1—46) περὶ τῆς ἱστο-
ρίας τῆς Ἀκροπόλεως, ἐν τῷ δευτέρῳ (σελ. 47—104) περὶ
τῆς Ἀκροπόλεως ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τοῦ
τέλους τῆς ἀρχῆς τοῦ Κίμωνος, ἐν τῷ τρίτῳ (σελ. 105—210)
περὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἐπὶ τοῦ Περικλέους και ἐν τῷ τελευ-
ταίῳ μέρει (σελ. 211—295) περὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἀπὸ τῆς
τετάρτης ἑκατονταετηρίδος μέχρι τῶν χρόνων τῆς ῥωμαϊκῆς
ἀρχῆς. Γνωσιν τοῦ περιεχομένου τοῦ βιβλίου τούτου νομί-
ζοντες και τοῖς ἡμετέροις ὠφέλιμον συνετάξαμεν τὴν πραγ-
ματεῖαν ταύτην προσθησάμενοι οδηγούς και ἄλλα βιβλία και
μετοχτεῦσαντες ἐξ αὐτῶν οὐχὶ ὀλίγα ἐνθα τὰ γεγραμμένα
ὠπὸ τοῦ Boetticher ἐφάνησαν προσδεόμενα διασαφήσεως,
συμπληρώσεως και ἐν γένει διασκευῆς χάριν Ἑλλήνων ἀνα-
γνωστῶν. Καὶ τοῦ μὲν πρώτου μέρους τὸ περιεχόμενον οὐσα
ἱστορικὴ ἐκθεσις τῶν τυχῶν τῆς Ἀκροπόλεως ἀπὸ τῶν ἀρ-
χαιοτάτων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων ἔχει ὠδε. Εἰς τῶν
τῶν ἀρχαιοτάτων βασιλείων τῆς Ἀττικῆς ἔλθων ἐξ Αἰγύπτου

λέγεται ὁ Κέκροψ, ὅστις καταλαβὼν τὴν ἀκρόπολιν ἐπονό-
μασε τὴν κάτω πόλιν διὰ τοῦ αἰγυπτιακοῦ ὀνόματος ἄστου·
πρὸ αὐτοῦ μνημονεῦνται ὡς κάτοικοι τῆς Ἀκροπόλεως οἱ
Πελασγοί, ἢ δὲ λατρεία τοῦ Διὸς, τῆς Γῆς, τῆς Ἀθηνᾶς και
τοῦ Ἡφαιστού ἐπεχωριάζεν ἐν τῇ Ἀκροπόλει πρόπαλαι. Αἱ
πρώται ἀποβάσεις, δι' ὧν ἢ πελασγικὴ ἐν Ἀθῆναις ἀρχὴ
κατελύθη, ἐγένετο ὠπὸ σιδονίων Φοινίκων, ὀτινες παρὰ τὴν
θάλασσαν πρὸς δυσμὰς τῆς Ἀκροπόλεως ἐν Μελίτη οἰκοῦν-
τες εἰσήγαγον περὶ τὴν δεκάτην τετάρτην ἢ δεκάτην τρίτην
π. Χ. ἑκατονταετηρίδα τὴν λατρείαν τῆς Ἀφροδίτης, τῆς φοι-
νίσσης Ἀστάρτης, και τοῦ Ἡρακλέους, τοῦ τυρίου Μελικάρ-
θου· ἔγην τῶν φοινικικῶν ἀποικῶν ὑπερφαίνονταί ἐν τοῖς
κλεινοῖς τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας τόποις, τῷ Μαραθῶνι, λέξει
κατὰ τοὺς γλωσσολόγους φοινικικῆ, τόπον ἀποβάσεως σημαι-
νούση και τῇ Σαλαμίनि, λέξει ἐπίσης φοινικικῆ, νῆσον εἰρή-
νης δηλοῦση ἦτοι ἀγορὰν πρὸς εἰρηνικὴν ἐπιμειζίαν τῶν ἐπη-
λῶδων φοινίκων πρὸς τοὺς αὐτόχθονας (πρβ. Curtius: Grie-
chische Geschichte, Bd. I, σ. 285 κέ. και V. Hehn: Kultur-
pflanzen und Haustiere, σελ. 56 κέ.) Μετὰ τοὺς Φοίνικας
ἐπῆλθον Ἴωνες και Θρᾶκες· και οἱ μὲν Ἴωνες φέροντες μεθ'
ἑαυτῶν τὴν λατρείαν τοῦ Ἀπόλλωνος και τοῦ Ποσειδῶνος
ἐνιδρύθησαν πρὸς ἀνατολὰς τῆς Ἀκροπόλεως, οἱ δὲ Θρᾶκες
λατρεύοντες τὸν Διόνυσον και τὰς Μούσας πρὸς μεσημβρίαν
αὐτῆς. Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἢ Ἀττικὴ ἀναφαίνεται
ὡς χώρα ἔχουσα δώδεκα Ἀκροπόλεις ἀνεξαρτήτους ἀλλήλων,
ἐν ἐκάστη δὲ αὐτῶν κατοικεῖ εἰς ἀρχηγὸς ἢ βασιλεὺς τῆς
ἑαυτοῦ φυλῆς· μετὰ δεινοὺς ἀγῶνας πρὸς τοὺς περὶ τοὺς
ἐνώσας ὁ Θησεὺς τὰς διαφόρους φυλάς διὰ τοῦ λεγομένου
συνουκισμοῦ τῆς Ἀττικῆς ἐγένετο ὁ ἱδρυτὴς τῶν Ἀθηνῶν,
ὡς ὁ Ρωμύλος τῆς Ρώμης· ὁ συνουκισμὸς οὗτος ἐπανηγυ-
ρίζετο μετὰ ταῦτα κατὰ τὰ Παναθηναῖα, τὴν κοινὴν ἑορτὴν
ἀπάντων τῶν κατοίκων τῆς Ἀττικῆς. Ὅπως δὲ οἱ πρὸς
ἀνατολὰς τῆς Ἀκροπόλεως προσκαθεζόμενοι Ἴωνες διακρί-
νονται ἀπὸ τῶν ἐν αὐτῇ κατοικούντων Πελασγῶν*), οὕτω και
οἱ τῶν Ἴωνων βασιλεῖς Αἰγεὺς και Θησεὺς διακρίνονται τοῦ
Κέκροπος και Ἐρεχθῆος· ποτε δὲ εἰσῆχθη εἰς Ἀθῆνας ἢ
λατρεία τῆς Δήμητρος και Κόρης, τῆς Βραυρωνίας και Ἀμα-
ρυσίας Ἀρτέμιδος εἶναι δύσκολον να ὀρισθῆ· κατὰ πιθανὸν
λόγον αἱ θεότητες αὐταὶ ἐπισεικώμασαν ἔξωθεν καθ' οὗς
χρόνους αἱ Ἀθῆναι ἐγένοντο πρωτεύουσα ὄλης τῆς Ἀττικῆς·
περὶ τῆς λατρείας τοῦ Ἀσκληπιῦ γινώσκονεν ὅτι εἰσῆχθη
ἐξ Ἐπιδαύρου περὶ τὴν πέμπτην ἑκατονταετηρίδα, ὡς δει-
χθῆσεται κατωτέρω. (ἔπειτα συνέχεια.)

*) Τῶν κυρίως Ἑλληνικῶν χρόνων παρίστανται πανταχοῦ τῆς Ἑλληνι-
κῆς κερσνήσου προηγηθέντες οἱ τῶν Πελασγῶν, λέξεως σημαίνουσης ἐν
προσωποποιᾷ ἦτοι τὸν ἀρχαιότερον ἐν γένει πολιτισμὸν τὸν προηγηθέντα
τοῦ κυρίως Ἑλληνικοῦ ἢ κλάδου τῆς αὐτῆς δημοφιλίας πολλὸ πρὸ τῶν Ἑλλή-
νων μεταναστῆσαντα εἰς Εὐρώπην και ὕστερον βαθμηδὸν συγχυνευθέντα
ὠπ' αὐτῶν. Εἰς ἐρμηνείαν δὲ τῆς λέξεως (πελασγοί) σημαίνουσης τοὺς γη-
ραιούς, τοὺς παλαιούς, τοὺς προτέρους παρατιθέμεθα τοὺς λόγους τοῦ Στρά-
βωνος 7, 1, 2: „Φασὶ δὲ και κατὰ τὴν τῶν Μολιττῶν και Θεσπρωτικῶν
ἡλώτταν τὰς γράσας πελίας καλεῖσθαι και τοὺς γέροντας . . . καθάπερ και
παρὰ Μακεδόνας· πελιγόνος γοῦν καλοῦσιν ἐκεῖνοι τοὺς ἐν τμηαῖς, καθά
παρὰ Λάκωνας και Μασσαλιώταις τοὺς γέροντας“ παρ' Αἰσχύλῳ ὁ Πελα-
σγὸς καλεῖ ἑαυτὸν υἱὸν τοῦ γηγενοῦς παλαίχθονος Ἰκέτι. 250: τοῦ γηγενοῦς
γὰρ εἰμ' ἐγὼ παλαίχθονος ἱβες πελασγός. τῆσδε γῆς ἀρχηγέτης: Ἡ ση-
μασία τοῦ ὀνόματος διεσώθη κατὰ τοὺς γλωσσολόγους και ἐν τῷ ἀθανικῷ
πλάκῳ, πλάσος = γέρον. Τὴν αὐτὴν ἔνοιαν ἔχει και ἢ λέξις Γραικοί
(= παλαιοὶ ἐκ τοῦ γέρον, γραισί) πολλῶ ἀρχαιοτέρω τῆς λέξεως Ἑλληνες
διασθεῖσα παρὰ τοῖς Ρωμαίοις ὡς ὀνομασία τῶν Ἑλλήνων (Graeci) τὴν
δὲ ἀντιθέτον πιθανῶς ἢ λέξις Ἴάονες.

Σ Α Π Φ Ω.

(ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΕΚ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΟΣ.)

(συνέχεια.)

Περίλυπος ἐστέναζεν ἡ Σαπφὴ μετὰ τὸ τέλος τῆς ἀφελοῦς ταύτης ἐκμυστηρεύσεως καὶ ἐπὶ μικρὸν ἔμεινε σιωπηλῇ. Κατόπιν ἔλαβε τὴν χεῖρα τῆς κόρης, τὴν ἔθεσε ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ θωπεύουσα αὐτὴν ἤρχισε νὰ λέγῃ μὲ ὕλιβερὸν τόνον:

„Ἀγαπήτῃ μου κόρη! Ὅλα αὐτὰ μ' ἐνθυμίζουσι τὸν καιρὸν, καθ' ὃν ὁ Ἔρως ἔρριψε τὸ πρῶτον εἰς τὴν καρδίαν μου βέλος τοῦ Μ'. ἐνθυμίζουσι τὰς ὀφθαλμοὺς ἐκεῖνας ἡμέρας τῆς πατρίδος μου Ἐρεσσού, ὅτε ἔμενον πλησίον τῶν γονέων τοῦ μνηστήρός μου καὶ περιπλανώμεθα καθ' ἑκάστην εἰς τὰ κατάφυτα περὶ δάση, καὶ ὁ Ξέναρχος μου ἐφόνευε διὰ τοῦ δόρατός τοῦ κάπρου καὶ νεβρούς. Πόσον ἡμεῖς τότε περιχαρεῖς, ζωηροὶ καὶ ἀψηφούντες τὸν τάχιστα παρερχόμενον τῆς νεότητος χρόνον ἐτρέχομεν διὰ τῶν ὑψηλῶν θάμνων καὶ ἐν τῇ ἐξάψει τῆς θήρας καταπόρφυροι ἐκυνηγοῦμεν καὶ ἐπροφθάνομεν τὰ θηράματα. Καὶ ὅταν ἐκουραζόμεθα ἐκ τῆς μακρᾶς ἀνά τοῦ δάσους περιπλανήσεως, ἐκαθεζόμεθα ὑπὸ τινὰ δρῦν, ἀνετεινόμεν διαρκῶς τὰ βλέμματα πρὸς τὸν ὄρανόν καὶ ἀπελαύομεν τὴν μεγαλοπρεπῆ περὶ γαλήνην, ἣν μόλις ἐνόησε ἐτάρασσε τὸ παροδικὸν κελᾶδημα ἐρήμου πτηνοῦ. Τότε ἔγινε ποιήτρια καὶ παρεκάλεσα τὸν Ξέναρχον νὰ ἔλθωμεν εἰς τὴν περίφημον Μυτιλήνην, διὰ ν' ἀποκτήσω κι' ἐγὼ ποτε τὰ δῶρα τοῦ Ἀπόλλωνος ὡς τόσαι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης φημισμένα καρθένει. Ἐκεῖ ὅμως ἐν τῷ δάσει ἤτο τόσον ἡδονικὴ ἡ ἡμερησία διατριβὴ μας, μακρὰν τοῦ θαύρου τῶν ἀνθρώπων, ἐνῶ ἐκοιτόμεθα εἰς σκιερὸν τι μέρος ὑπὸ μόνων τῶν ἀλσηΐδων νυμφῶν πιδανῶς κατασκουπούμενοι, αἱ ὁποῖαι καὶ μᾶς ἐτρόμαζον ἐνόησε διὰ μυστηριωδῶν φιδυρισμῶν ἢ αἰφνιδίων τοῦ περὶ φύλλωματος κινήσεων. Καὶ ὁ μόνος ἀνθρώπος, τὸν ὁποῖον ἔβλεπον καὶ εἶχον πλησίον μου, ἦτον ὁ ἐραστής μου, ὅστις μοι παρεῖχε τὰς ἀθωότερας περιποιήσεις, καὶ μοι ἐφέρεν ὀλίγον ἀπὸ τῆς πηγῆς ὕδωρ ἢ καρπούς ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ὡς ἀμοιβὴν ἐλάμβανε πολλὰ φιλήματά μου. Ὡ, ἐὰν οἱ ἄνθρωποι ἦσαν πάντοτε τόσον εὐτυχεῖς, Ἄτθις μου, πόσον ὀφθαλμοὶ θά ἦτον ὁ κόσμος. Οἱ Θεοὶ δὲν ἠθέλησαν διαρκεστέραν τὴν εὐδαιμονίαν μας — καὶ ἀνήλθον δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τῆς ποιητρίας. — Ἐἴχου, κόρη μου, νὰ φανῶσι ἐπιεικέστεροι πρὸς Σέ, καὶ νὰ Σοι παράσχωσι ἐπὶ μακρὸν τὴν ἐπὶ γῆς εὐδαιμονίαν εἰς τὸ πλεονεχὲς ἀγαπῶντός Σε συζύγου καὶ ἐν τῷ μέσῳ ἀνθρώπων τέκνων!“

„Ὡ Σαπφὴ μου — ὑπέλαβεν ἡ Ἄτθις συγκεκμημένη — οἱ Θεοὶ μοι παρέσχον τὴν μεγίστην εὐεργεσίαν, ἐπιτρέψαντες νὰ Σε γνωρίσω καὶ ὑπὸ τὴν εὐμενῆ ὀδηγίαν Σου νὰ θεραπεύσω τὰς Μούσας καὶ νὰ διδαχθῶ παρὰ Σου τὴν καταφρόνησιν πάσης ταπεινότητος. Ὅτι εἶμαι, τὸ ὄφελός εἰς Σέ, καὶ ἂν ὑπάρχῃ τι ἀρεστὸν ἐν ἐμοί, τοῦτο εἶνε ἀνταίγια τῆς Σῆς ὑπάρξεως, ἣτις ἀντανακλάται ἐν τῇ ψυχῇ τῶν μαθητριῶν Σου.“

„Πόσον ὀφθαλμοὶ ἔμαθες νὰ κολακεύῃς, μικρά μου — ἀπεκρίθη ἡ Σαπφὴ μειδιῶσα. — Νεότης καὶ κάλλος, κόρη μου, εἶνε ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα ἔχουσι πάντοτε τὴν ἀπαραιμείων ἀξίαν των. Πρὸς κτήσιν τούτων δὲν εἶνε ἀνάγκη οὐδεμιᾶς διδασκαλίας. Ἄλλ' ἐγὼ ἐκείνην μὲν δὲν ἔχω πλέον, οὐδέποτε δ' ἔσχω τούτο.“

„Ἄλλὰ Σὺ δὲν μας ἐδίδαξες, Σαπφὴ μου — ὑπέλαβε ζωηρῶς ἡ Ἄτθις — ὅτι τὸ κάλλος τοῦ προσώπου εἶνε ἐφήμερόν τι ἀγαθὸν καὶ τάχως ἀποβάλλει διὰ τοῦ χρόνου τὴν ἀξίαν του, ἐνῶ ἡ ὀφθαλμότης καὶ ἡ εὐγένεια τῆς ψυχῆς, ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ ἀπλότης τῆς καρδίας εἶνε τὰ πολυτιμότερα τῆς ἀνθρωπότητος ἀγαθὰ, οὐδ' ἐξισοῦνται πρὸς αὐτὰ ὁ πλοῦτος, ἡ κοινωνικὴ θέσις καὶ ἡ δόξα.“

„Βέβαια, ἀγαπήτῃ Ἄτθις, καὶ πάντοτε ἐμμένω εἰς τὴν ἀλήθειαν τῶν ἀρχῶν τούτων. Εὐχαρίστως βλέπω, ὅτι ἡ μνήμη Σου πιστῶς ἐτήρησε τὰ διδάγματά μου. — Ἄλλ' ἰδέ, ἡ σκιὰ τῆς ἐπερχομένης νυκτὸς κατέρχεται ἤδη ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ φέγγουσι τὰ φῶτα τῶν ἀπέναντι οἰκιῶν. Ἄς μᾶς καταλάβῃ ἡ νύξ!“

Καὶ ἐγερθεῖσαι βραδέως προὐχώρουσαν πρὸς τὴν πόλιν κρατούμεναι ἀπὸ τῆς χειρὸς καὶ συνδιαλεγόμεναι περὶ τῶν προπαρασκευῶν τοῦ προσεχοῦς τῆς κόρης γάμου, πολλοὶ δὲ ὄμιλοι ἀνδρῶν ἤρχοντο εἰς τὴν παραλίαν πρὸς ἀναψυχὴν ἀπὸ τοῦ ἡμερησίου καύσωνος καὶ καράτου.

III.

Μόλις κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἐσπέραν ἠφανίσθη ὁ ἥλιος ὀπισθεν τῶν παρακτίων λόφων, καὶ μόλις μὲ τὸ ἐπελθὸν λυκόφως ἠγέρθη ἐκ τῆς παραλίας ἡ δροσερὰ αὔρα, ἣτις κατὰ μικρὸν διεχύθη διὰ τῶν ὁδῶν καθ' ὅλην τὴν νεαροκωμένην ὑπὸ τοῦ ἡμερησίου καύσωνος πόλιν, πανταχοῦ διαδίδουσα ζωὴν καὶ εὐφροσύνην, καὶ τότε κατέλιπον οἱ κάτοικοι τῆς Μυτιλήνης τὰς ἠλιοκαύστους οἰκίας των καὶ κατήλθον πρὸς τὴν ἀκτὴν, διὰ νὰ ἀναπνεύσωσι τὸν ζωογόνον ἀέρα. Τὴν νεκρικὴν σιγὴν, ἣτις καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐπεκράτει ἀνὰ τοὺς ὁδοὺς, διεδέχθη ἤδη μέγας θόρυβος, καὶ ἀντήχουν πανταχοῦθεν γέλωτες καὶ ὄμιλια καὶ ἀστεῖμοι τῶν ἐξεγερθέντων πολιτῶν.

Εἷς καὶ μόνος ὅμως μεταξὺ τοῦ πλήθους ἐφαίνετο μὴ ἔχων τὴν αὐτὴν πρὸς τὸ ἀνθρώπινον ἐκεῖνο ρεῦμα διεύθυνσιν, διότι κατηγυθύνετο ἀκριβῶς πρὸς τινὰ εἰς τὰ ἔνδον τῆς πόλεως φέρουσαν ὁδὸν μὴ προσέχων καθόλου πρὸς τοὺς ἐξ ἀντιθέτου ἐρχομένους συμπολίτας του. Ἦν δὲ οὗτος ὑψηλὸς καὶ εὐρύνωτος ἀνὴρ, περιβεβλημένος λευκὸν ἱμάτιον, ὅπερ ἐκάλυπτε μετὰ τοῦ λαμποῦ καὶ μέρος τοῦ πώγωνος. Τὸ πρόσωπόν του ἦτο σφραγῶν, σκυθρωπὸν σχεδὸν καὶ εἰρωνικὸν πως, τὴν τοιαύτην δ' ἐκφρασὴν τῆς μορφῆς του καθίστα ἐπιβλητικώτερον ἢ μέλαινα γενειὰς του, ἣτις μετεδίδε δαιμονικὸν τινα χαρακτῆρα εἰς τὴν ὅλην ὄψιν του. Πολλοὶ διακόπτοντες τὴν πορείαν των ἐπὶ τῇ θεᾷ τούτου, παρερχόμενοι, παρηκολούθουν αὐτὸν διὰ τοῦ βλέμματός ἐκπληκτοί, ἄλλοι δὲ πάλιν ἀντήλασσαν μετ' αὐτοῦ βλέμματα δηλοῦντα προτέραν τινα συνεννόησιν ἢ τούλάχιστον σημαίνοντα, ὅτι δὲν ἦτον ἀγνωστον εἰς αὐτοὺς ποῦ διευθύνεται ὁ μυστηριώδης ἐκεῖνος παροδίτης.

Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἦν ὁ περίφημος ποιητὴς καὶ φατριαστής Ἀλκαῖος, ἔστις σιωπῶν ἄλλα καὶ ἀπεχθῶς ἔβλεπε τὴν ἐντελῆ κατάλειψιν τῆς ἀριστοκρατικῆς ἐν τῇ πατρίδι του ἰσχῆος, ἣτις πρότερον ἀπρόσβλητος ἐπεκράτει ἐν Μυτιλήνῃ, ἐμνηδενίσθη ὅμως ἀπὸ ἐνδεκαετίας, διότι οἱ κάτοικοι τῆς νήσου ἐξέλεξαν στρατηγὸν τὸν δημοτικώτατον φιλόσοφον Πιττακόν,

ΑΙ ΠΑΓΟΔΡΟΜΙΑΙ ΕΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ.

Εἰκὼν ὑπὸ Grätz.

πρὸς ὃν ἦσαν μετὰ σεβασμοῦ καὶ πίστεως ἀφωσιωμένοι, τοῦθ' ὅπερ ἐξησθένειεν ἐντελῶς τὴν δύναμιν τῶν ἐκ τοῦ στρατοῦ καὶ πάσης ἄλλης ὑπηρεσίας ἐξωσθέντων εὐγενῶν. Καὶ τῶρα ἐπρόκειτο νὰ γείνη νέα τις ἀπόπειρα πρὸς ἀπομάκρυνσιν τοῦ μισητοῦ ἀνδρός, ὅστις ἦν στρατηγὸς αὐτὸ τοῦτο μονάρχης, καθ' ὃν τρόπον ἄλλοτε ἐφονεύθησαν οἱ ὀλιγαρχικοὶ τύραννοι, ὅτινες περιεβλήθησαν διὰ μοναρχικῆς ὄντως ἐξουσίας, χωρὶς ὅμως νὰ ἐπιτύχωσι τὴν ὑποταγὴν καὶ τῶν εὐγενῶν. — Ἄλλ' ἂν ἀπετύγχανε τὸ σχέδιον τοῦτο; Δὲν θὰ κατεστρέφεοντο οὕτω τὰ πάντα καὶ διὰ παντός;

Τοιαῦτά τινα διανοεῖτο ὁ κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην διατρέχων τὰς ὁδοὺς τῆς Μυτιλήνης καὶ ἐπὶ τέλους φθάσας εἰς τὴν μᾶλλον ἀπομεμακρυσμένην, ἣτις ἐξετείνετο κάτωθεν παραθαλασσίῳ τινὸς ὑψώματος. Ἐκεῖ ἔκρουσε τὴν θύραν πενιχρᾶς οἰκίας ἀνοιχθείσαν ὑπὸ δούλου. Ἀμέσως ὠδηγήθη διὰ τοῦ προθαλάμου, τῆς αὐλῆς καὶ τῆς στοᾶς εἰς μικρὸν κήπον, σκιαζόμενον ὑπὸ λόφου καὶ καταφύτον ὑπὸ μυρτινῶν θάμνων.

Εἰς μίαν ἄκραν τοῦ κήπου τούτου ἴστατο γυνὴ τις ἔχουσα ὑψηλὰ ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας ὑπὲρ τὸ στήθος, ἀφοῦ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης κατεσκόπευσε τὴν εἰσόδον τοῦ κήπου, διὗτι ἀνέμενε τὸν ποιητὴν. Ἄνδρομέδα, ἡ ἀντίτεχνος τῆς Σαπφῶς, εἶχε τὴν αὐτὴν μ' ἐκείνην ἡλικίαν, ἀμφότεραι δ' ἦσαν ὀκτώ ἢ τὸ πολὺ δέκα ἔτη νεώτεραι τοῦ Ἀλκαίου. Ἄλλ' ὁ μετὰ προσοχῆς παρατηρήσας τὰς δύο ἐκείνας γυναῖκας ἠδύνατο ἀμέσως νὰ διακρίνη μεγάλην μεταξὺ αὐτῶν διαφορὰν. Ἡ περιφέρεια ποιήτρια ἦτο μικροῦ ἀναστήματος καὶ εὐκίνητος, εἶχεν ἀστραπηβόλα καὶ ζωηρὰ ὄμματα, ἡ δὲ Ἄνδρομέδα ἦτο ὑψηλοτέρα, εὐρωστος, καὶ εἰς τοὺς μεγάλους, βαθεῖς καὶ γλαυκοὺς ὀφθαλμούς της ἐβλέπε τις πληθώραν καθῶν, ἔρωτα, μίσος καὶ τραχύτητα. Ἡ μέλαινα κόμη της, ἣτις παραδόξως ἀντετίθετο πρὸς τοὺς γλαυκοὺς ἐκείνους ὀφθαλμούς, ἦτο χωρισμένη κατὰ τὸ μέσον τῆς κεφαλῆς καὶ περιδεδεμένη δι' ἐρυθροῦ καθάμαρτος. Τὸ στόμα της δὲν ἦτο μικρὸν, καὶ τὰ χεῖλη της πλατύτερα, προδίδοντα τὸ τρυφήλῳ καὶ ἠδυκαθῆς τῆς γυναικὸς ἦθος, ἐνῷ ἡ Σαπφῶ εἶχε μικρότατον στόμα, λεπτά καὶ κομψότατα χεῖλη. Καὶ ἡ Ἄνδρομέδα δὲ καθήγετο ὡς ἡ Σαπφῶ ἀπὸ σημαντικοῦ ἐν Λέσβῳ οἴκου, ἀπέλειπε ὅμως ἐνωρίτατα τοὺς γονεῖς της καὶ παρέβληθη ταχέως εἰς συγγενικὸν οἶκον, ἀλλὰ βραδύτερον ἐχρησιμοποίησε τὰς ἐν τῇ μουσικῇ ἐξόχους γνώσεις της διδάσκουσα τὰς λεσβίας παρθένους τὰ ἄσμα καὶ τὴν κιθάραν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπέβη βαθμηδὸν ἀνταγωνίστρια τῆς Σαπφῶς, ἀν καὶ ἦτο πλουσία ἢ ἡμετέρα ποιήτρια καὶ ἕτι τῆς ἰδίας φιλοτεχνίας παρεῖχε διδασκαλίαν καὶ μόνον τὰς ὠραιότερας καὶ εὐγενεστέρας τοῦ τόπου παρθένους ἐδέχετο εἰς τὸν οἶκόν της, τοιοῦτόν τινα ὄμιλον περὶ αὐτὴν σχηματίσασα, ἐφ' ᾧ δικαίως οἱ Μυτιληναῖοι ἐσεμνύνοντο καθ' ἑκάστην πάνδημον τελετὴν.

Ὄταν ἐπλησίασεν ὁ Ἀλκαῖος ἠνοιξεν ἡ Ἄνδρομέδα τὴν ἀγκαλίην της καὶ περιέβαλεν αὐτὸν διὰ τῶν βραχιόνων ἀφοῦ τὸν κατεφίλησε. Μετ' ὀλίγον ἀπέβαλεν οὗτος τὸ ἱμάτιον καὶ ἔρριψεν αὐτὸ ἐπὶ παρακειμένον φυλλάματος καὶ ἔστη πρὸ τῆς Ἄνδρομέδας ἐν λαμπρᾷ καὶ ἐπηργυρωμένῃ περιβολῇ. Ἐκείνη ἐμεῖδία ὑπερηφάνως ἐπὶ τῷ ὠραίῳ τοῦ ἔραστοῦ της παραστήματι καὶ ἐπέβη διὰ τῶν δακτύλων τὸν ἀργυροστικτὸν ὠρακὰ τοῦ καὶ κατὰ μικρὸν παρεμέρισε διὰ νὰ ἐντρυφήσῃ καὶ μακρόθεν εἰς τὸ λαμπρὸν ἐκεῖνο θέαμα. Ἐπὶ τέλους ἔλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς χειρὸς καὶ τὸν ὠδήγησεν ἐπὶ μαρμαρινῆς τινὸς ἔδρας, ἣτις ἔκειτο εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου.

Ἐκεῖ ἐκάθισαν ἀμφότεροι καὶ ἐστήριξεν ἡ Ἄνδρομέδα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ Ἀλκαίου.

„Ἴσως ἀπορεῖς — εἶπε πρῶτος ἐκεῖνος — διότι Σ' ἐπισκέπτομαι σήμερον μὲ τοιαυτὴν πολεμικὴν στολήν. Μ' ὑπόσχεσαι, ὅτι θὰ σιωπήσῃς.“

„Βέβαια, τὸ ὑπόσχομαι.“

„Ἀπόψε λοιπὸν — ἐξηκολούθησεν ὁ Ἀλκαῖος — ἔχομεν ἐν πολὺ σπουδαῖον σχέδιον. Σήμερον πρόκειται ν' ἀποφασισθῇ, ἂν ἡμεῖς διὰ παντός πρέπει νὰ καταπατούμεθα ὑπὸ τῆς συμμορίας ταύτης ἄλλαντοπωλῶν, ἢ ἂν εἰμεθα ἐπὶ τέλους καὶ ἡμεῖς κεκλημένοι νὰ κρατήσωμεν τὸ σκήπτρον τῆς πατρίδος μας καὶ νὰ στείλωμεν αὐτὸν τὸν ὄχλον, ὅστις σήμερον μᾶς κυβερνᾷ, ἐκεῖ ὅπου ἀνήκει . . . εἰς τὰς τριόδους καὶ εἰς τὰ πλοῖα διὰ νὰ κωπηλατῇ. Ἐγὼ καὶ ὁ ἀδελφός μου Ἄντιμενίδας προσκαλέσαμεν ἀπόψε τοὺς ὁμοφρονούντας ἐκ τῶν εὐγενῶν εἰς συμβούλιον, ἐν ᾧ θὰ προσδιορισθῇ πότε καὶ κατὰ ποίαν εὐκαιρίαν θὰ ἐπιτεθῶμεν κατὰ τῆς ἀρχῆς.“

„Ὡ Ἀλκαῖε μου“, ἀνεφώνησεν ἡ Ἄνδρομέδα καὶ ἐνηγκαλίσθη τὸν ποιητὴν. „Θὰ γίνετε λοιπὸν πάλιν κύριοι τῆς Μυτιλήνης καὶ ὁ ἔραστής μου θὰ ἦναι ὁ πρῶτος τῆς πόλεως ἄρχων καὶ ἐγὼ ἡγεμονίς.“

„Ναί, ναί, Ἄνδρομέδα, τοῦτο εἶνε πολὺ πιθανόν. Οἱ ταπεινοὶ ἀντίπαλοί μας θὰ βράβωσιν τὰ ξίφη μας διὰ τοῦ αἵματός των καὶ ἡμεῖς θὰ κυριαρχήσωμεν καὶ ἡ Ἄνδρομέδα μου θὰ θριαμβεύσῃ μεταξ' ὅλων τῶν Λεσβίων γυναικῶν.“

„Τί σκοπεῦετε ὅμως νὰ κάμετε τὸν Πιττακόν;“ ἠρώτησε μὲ ἤμερον καὶ κολακευτικὸν ὄψος.

„Αὐτὸ ἀκριβῶς θ' ἀποφασισθῇ ἀπόψε“, ἀπήντησεν ἐκεῖνος μετὰ δειλίας.

„Ἀλκαῖε! — εἶπεν ἐκείνη ἐμπαθῶς, καὶ ἐγερθεῖσα ἐπλησίασε τὸν ἐκπληκτὸν ἄνδρα — μὴ φεισθῆτε αὐτοῦ, μὴ λυπηθῆτε τὴν ζωὴν του! Ἄν μ' ἀγαπάς, νὰ τὸν φονεύσῃς! Δὲν ἠξέουρες πόσον μισῶ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον. Φόνευσον αὐτὸν καὶ Σοι ὑπόσχομαι αἰώνιον ἔρωτα. Πολλὰς ἀφορμὰς ἔχω νὰ μισῶ τὸν ἄνδρα τοῦτον. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἰρράδιος εἶχεν οἰκίαν ἐδῶ ἐν Μυτιλήνῃ παρὰ τὴν ἰδικὴν μας καὶ ἀνετράφημεν ὅμοῦ καὶ ἐζῶμεν ἀχώριστοι ὡς ἀδελφοί. Ὅποια αἰσθητά, Ἀλκαῖε μου, ἔτρεπον τότε τὴν νεαρὰν καρδίαν μου! Κατόπιν ὅμως ὡς νεανίας ἀπήλθεν εἰς Ἰωνίαν, ὅπου ἤκουσεν ἰδίᾳ ἐν Ἐφέσῳ καὶ Μιλήτῳ περιφήμους φιλοσόφους διὰ νὰ σπουδάσῃ τὰ πολιτικὰ καὶ τὰ ἠθικά.“ Ὄταν ἐπέστρεψεν, ἦτον ἡδὴ ἔξοχος ἄνθρωπος καὶ δὲν μ' ἐγνώριζε πλέον. Πολλάκις με συνήντα καθ' ὁδόν, ἀλλ' οὐδὲ δι' ἐνός βλέμματος ἠθέλε νὰ δεῖξῃ ὅτι εἶχε με ἰδεῖ ποτέ. Τότε ἤμην ἡδὴ ὀρφανὴ καὶ ἔμμενον παρὰ τῇ θεῖᾳ μου. Φόνευσον, Ἀλκαῖε, αὐτὸν τὸν ἄθλιον, τοῦ ὁποῖοῦ ἡ ὄψις δὲν ἔχει ὄρα, καὶ ἐγὼ θὰ Σ' ἀνταμείψω! . . .“

Καὶ ταῦτα εἰπούσα ἔλαβε τὴν κεφαλὴν του καὶ κατεφίλει τὸ στόμα του περιπαθῶς.

„Ἐχομεν, βλέπω, τὰ ἴδια αἰσθητά, Ἄνδρομέδα — εἶπε μετὰ μικρὸν ὁ Ἀλκαῖος σκυθρωπός, ἀφοῦ ἐτελείωσεν αἱ θωπεῖαι τῆς γυναικὸς — ἐπειδὴ μισεῖς καὶ Σο αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον. Κανένα δὲν μισῶ πόσον ὅσον αὐτὸν τὸν χωριᾶτην καὶ τὸν ἀδελφόν του Λυσάνδρον. Ἐκείνος ὁ ὑπερδῆσιος τρόπος, μὲ τὸν ὅποιον φέρεται πρὸς ἑαυτὸν ἡμῶν τῶν εὐγενῶν, ἐκείνη ἡ ψυχρὰ, ἡ λογοισμένη, ἡ σιωπητὴ σωφροσύνη του, ἡ ἀποφασιστικότης ἐκείνη ἐν ὅλῃ τῇ διαγωγῇ του, ἡ ἐπιτυχία, ἣτις στέφει πᾶσαν πρότασίν του ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μεθ' ὁμιλῆσιν ἀγόρευσιν του, ἡ ἐκτίμησις, ἣς ἀπολαύει

παρὰ τῷ λαῷ, τῷ συμμαχῇ τούτῳ ἐκ ταπεινότητος καὶ βλακειᾶς μεγαθυρίας — πρὸς ὅλα ταῦτα ἀντιπαθῶ πολύ. Καμμίαν δὲν ἔχει κλίσιν πρὸς τὸ καλὸν καὶ κἀθήται πάντοτε ἐν τῷ μελετητηρίῳ του ἐγκόπτων εἰς παύρους ὡς γραμματοδιδάσκαλος. Ἡ κόμη του ἦρχισε νὰ καταπίπτῃ, ἡ κοιλία του ἀποστρογγυλοῦται ὡς ἄλλαντοποιοῦ καὶ οἱ πόδες του πλατύνονται. Ὁ κόσμος διηγέεται, ὅτι καθ' ἑκάστην ἐσπέραν τρώγει κρομμύδια ὡς ἐργάτης ἐν τῷ σκοτεινῷ δωματίῳ του. Καὶ ἐνα τοιοῦτον ἐπαίτην οἱ λαμπροὶ Μυτιληναῖοι ἐξ-

ἔλεξαν στρατηγὸν των καὶ ἡ ἰδικὴ μας πανοπλία νὰ φθειρῆται ἐδῶ ἐκ τῆς σκορίας! — Μὴ μ' ἐνθυμίζης, Ἄνδρομέδα, αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, διότι ἐξάπτομαι. Αὐτὸς μᾶς κατέστρεψε καὶ εἶνε ὁ ἀσπονδότερος ἐχθρὸς μας. Πρέπει ν' ἀποθάνῃ, διότι ἐφ' ὅσον ζῇ, δὲν θ' ἀποκατασταθῇ ἡ ἰσχὺς μας! Ἐγὼ θὰ τὸν φονεύσω! Μὰ τοὺς Θεοὺς πάντας, Σοὶ το ὑπόσχομαι! Αὐτὸ τὸ ξίφος, τοῦ ὁποῖοῦ κρατῶ τὴν λαβὴν εἰς ἐνδείξιν τοῦ ὄρκου μου, θὰ διατρυσήσῃ τὰ ἔντερα του καὶ θὰ μείνῃ ἐκεῖ μέχρις ὅς ἐκλείψῃ καὶ ἡ τελευταία πνοή του!“
(ἔπεται συνέχεια.)

ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ.

Ἡ λιανὰ. — Σιδηροδρόμος, Θιέρσος καὶ ὄνος τοῦ Ἀττικῆ πεδίου. — Αἱ ἀπόκρῳ. — Αἱ προσωπίδες καὶ τὰ δόμινα. — Τὰ ἀποτρόπαια θεάματα. — Ἡ χαμὶλα. — Τὸ κομιτάτον.

Ὁ ἥλιος, ὁ ἀκάματος ταχυδρόμος τοῦ οὐρανοῦ, ὁ ἀφυπνιζόμενος τόσον πρῶτ', ὁ τόσον τακτικὸς εἰς τὸ ἔργον. τοῦ ἀντι νὰ μεταδίδῃ τὴν φιλοπολίαν του εἰς ἡμᾶς μεταδίδει νωθρότητα καὶ ἀδράνειαν. Ὅταν διαχέῃ τὰς χρυσαῖς ἀκτῖνάς του ἐπὶ τοῦ ἰσοτεφανοῦ ποταμοῦ ἡμῶν, χαῖρε βιβλίον ἢ γραφίς, χαῖρε κατάστιχον ἢ ζυγαριά, χαῖρε ποδιὰ καὶ ἐργαλεῖον ὁ ἀληθὴς ῥωμῆς τρέχει νὰ ἐξαπλωθῇ νωχελῶς ἐπὶ τινος καθέκλας εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος ἢ παρὰ τοὺς Στύλους τοῦ Ὀλυμπίου Διός, καὶ αἰσθανόμενος τὴν βράχιν του ἠδυκαθῶς ὑπὸ τῆς θαλαπωρῆς θωπευομένην βυθίζεται εἰς ὑψηλὴν ὄνειροπόλησιν γλυκύτεραν πάσης πραγματικότητος. Ἡ λιανὰ! εἶνε τὸ χασις δι' οὐ μεδύομεν οἱ Ἕλληνας βροφαῖνες αὐτὸ διὰ τῶν πόρων μας ὁ Σουρῆς, ὁ δημοτικὸς ποιητὴς τῶν ἡμερῶν ἡμῶν δὲν ἐλείψε νὸ τὴν ἐξυμνήσῃ μετὰ τῆς ἀφελοῦς εὐθυμίας του.

Τί δυστυχία ξαφνικὴ ἔστην προσφιλῇ Ἑλλάδα ἂν χάσῃ καὶ τὸν ἥλιο της καὶ τὴν ἀστροφεγγιά της! Ἄλλοιμον ἔτους Ἕλληνας ἂν λείψῃ καὶ ἡ λιανὰ! Τὸ μόνο ποῦμμενε καλὸ μὲς ἔς ὅλα τὰ κακά της! Κ' ἐγὼ ἂν εἶμαι σὰν καὶ σὰς πόλιντες ἔστη Ἑλλάδα μονάχα γὰρ τὸν ἥλιο της ἀκίμη τὴν λατρεύω καὶ ἂν — ὁ μὴ γένοιτο ποτέ — μᾶς λείψῃ καὶ ἡ λιανὰ ἀλλὰζω τὴν παντιέρα μου . . .

Ἄλλοι, καταβαίνουν εἰς τὸ Φάληρον ἢ κάμνου μακρὰς ἐκδρομὰς, ἀπολαύοντες τῆς εὐγράμμου φύσεως τῆς Ἀττικῆς διὰ τοῦ Ἐλαιῶνος συναντῶσι τὴν ἀμαξοστοιχίαν τοῦ Λαυρεῖου συρρίζουσαν καὶ ἐξαφανιζομένην μετ' ὀλίγον ὑπὸ στοὰν φυλλώματος μετὰ τῶν μορφῶν ἃς μόλις διεΐδον εἰς τὰ παράθυρα τῶν ἀμαξῶν ὄνος τις, ἀνευ σάγματος, ἐλευθέρως βόσκων εἰς τὸ λιβάδιον, ἀνυψοῖ τὴν μεγάλην κεφαλὴν του καὶ παρατηρεῖ μετὰ φιλοσοφικῆς ἐμβριθείας τὸ τέρας ἐκεῖνο τοῦ πολιτισμοῦ, τὸ ἐκπνέον πῦρ ἐκ τῶν μυκήρων του καὶ τρέχον ἀστραπιαίως διὰ τῆς πεδιάδος ὡς μυθολογικὰς τις δράκων συνελίσσον τὰς σπείρας του ἂν ὁ μέγας Θιέρσος δὲν ἐπίστευσεν εἰς τὴν ὑπαρξίν των σιδηροδρόμων, θεωρήσας ἀνεφικτὸν φαντασιοπληξίαν τὸ ὑποβληθὲν αὐτῷ σχέδιον, ὁ ὄνος τοῦ Ἀττικῆ πεδίου εἶνε εὐτυχὴς διότι τὸ ὄνειρον ἐκεῖνο ἐγένετο πραγματικότης ἀπληλευθερωθὲν ἐκ τῶν μακρῶν δρόμων οὐς ἔκαμμεν αὐτὸς καὶ οἱ συνάδελφοί του ἐξ Ἡρακλείου, Ἀραρουσίου, Κηφισιάς, Κοροπίου, φέροντες εἰς τὴν βράχιν των βαρεῖς σάκκους ἢ κοφίνους καί, ἐν ἐλλείψει ἄλλου φορτίου, τὸν αὐθέντην των. Αἱ ἀμυγδαλαί, αἱ προάγγελοι τοῦ ἔρατος, λευκάζουσι γραφικῶς, καὶ οἱ κλάδοι αὐτῶν, ὅτινες πρὸ ἐνός μηνὸς ἦσαν κατάφορτοι παγεράς χιόνος, νῦν εἶνε κατάφορτοι τῆς εὐόδου χιόνος τῶν ἀνθέντων των.

Ὁ κουτσοφλέβαρος δὲν εἶνε στρυφνὸς γέρον ἄλλ' εὐθυμος καὶ ζωηρός, διὰ τοῦτο πάντοτε προσέρχεται κρατῶν ἐκ τῆς χειρὸς τὴν τρελλὴν Ἀπόκρῳ, σκυρτῶσαν καὶ σειούσαν τὸ γελῶν προσωπιόν της. Ἐφάνησαν ἤδη αἱ πρῶται προσωπίδες ἐπὶ τῶν πρόσ- ὄψεων τῶν παντοπωλείων, καὶ τὰ παιδία τῆς συνοικίας συν- αθροίζομενα ῥίπτουσι βλέμματα πόθου ἐπ' αὐτῶν. Κατα- στήματά τινα κατάκλειστα ἐφ' ὅλον τὸ ἔτος ἀνοίγουσι τὰς ἡμέρας ταύτας καὶ εἰς τὰς προδήχας αὐτῶν παρατάσσονται πελώρια ἐκ ναστοχάρτου κεφαλαί, κεφαλαὶ ἠλιθία μεθύσαν ἢ λάγνων, ἔχουσαι μεμιλωμένα τὰ μῆλα τῶν παρειῶν, τὸ στόμα συνεσπασμένον εἰς μορφασμόν. Ὑπεράνω τοῦ ὑπερ- θύρου ταλαντεύονται δόμινα ἅτινα ἐξοιδαινεῖ ἐνίοτε εἰσπνέων ὁ ἀνεμος, ὑποκαθιστῶν τὴν ἀποῦσαν σάρκα. Ἐντὸς δὲ κατὰ σειρὰν παρατεταγμένα ἐστολὰ ἱπποτῶν ἢ μοναχῶν ἐπὶ ἀν- δρικέων παρέχουσι τὸ ἀπαίσιον θέαμα βραχικῶν καὶ ἀνα- πήρων μετημφιεσμένων. Πᾶσαι ἐκείναι αἱ στολαὶ καὶ αἱ προσωπίδες θ' ἀφήσωσι τὴν ἀκίνησίαν καὶ τὴν θέσιν των καὶ θὰ ἐκχυθῶσιν εἰς τὰς ὁδοὺς ἐν βοῇ καὶ θορύβῳ τὴν ἡμέραν τῶν Ἀπόκρῳ. Πλήθος πυκνὸν συνωστίζεται εἰς τὰς ὁδοὺς ἢ σταδμῆει πρὸ τῶν καφετειῶν καὶ τῶν ζαχαροπλαστείων τὰ παράθυρα καὶ οἱ ἐξώσται τῶν οἰκίων πληροῦνται γυναικῶν καὶ παιδίων. Οἱ μετημφιεσμένοι παρελαύνουσιν ἢ ἐφ' ἀμαξῶν, ἢ πεζῇ ἐν ταῖς ἀμαξίαις ὑπὸ τὴν μεταξωτὴν προσωπίδα καὶ τὸ κομ- ψὸν δόμινον μαντεύεται ἢ ἀνθηρὰ μορφή ἢ διαγράφεται τὸ χαριτωμένον σῶμα περικαλλοῦς νεάνιδος· μικροὶ καὶ μεγάλοι ἐκσφενδωνοῖσι δράκας ὀπωρῶν κατὰ τῆς μορφῆς τῶν θεατῶν.

Μέχρι τοῦ παρελθόντος ἔτους οἱ μεταμφιεστοὶ τῶν Ἀπόκρῳ ἐν Ἀθήναις εἶχον πολὺ τὸ βάρβαρον καὶ χυδαῖον. Ἡ ἀσβόλη τῶν λεβήτων ἐκ τῶν μαργερίων μετέβαινε ἐπὶ τὰ πρόσωπα, χρησιμεύουσα εἰς προσωπίς, ἀπλῆτοι σιν- δόνες, καννάβινα βράκη σάκκων ἀπέτελλον τὴν στολήν των αὐτοσχεδίων ἐκείνων μασκαράδων, των γυμνοπόδων καὶ βδε- λυρῶν τὴν ῥυπαρίαν.

Ἐπὶ κάρρου διὰ τετρημένων ὑψηλῶν πῆλων καὶ κατα- τρίπτων ἐνδυμάτων οἱ τὸ συμβούλιον τῶν Γιατρῶν παρ- ιστώντες συνεσκέποντο μετὰ σκαιῶν χειρονομῶν περὶ τῆς τύχης τοῦ ἐν μέσω αὐτῶν κατακεκλιμένου ἀσθενοῦς, ὅστις ἦτο κατεσκληκῶς καὶ φαραλέος ὄνος.

Ἡ δὲ ἀποτελοῦσα τὸν Γάμον συνοδία σικχαμερῶς διὰ βαρῶν ποικίλων κερματισμένη, εἶχεν ἐν τῷ μέσω τὸς νεονύμφους διὰ στεράνων χλωρῶν κρομμῶν ἐστεμμένους.

ἐπισθεν δ' ἤρχοντο τὰ προικιά, κόσμια πλήρη μεγάλων ὀπῶν, καὶ σκάφαι μὲ βῆθος καταφαγωμένοι καὶ τρυπημένοι, καὶ παντοῖα ἀποτρόπαια συντρίμματα οἰκιακῶν σκευῶν.

Οὐχ ἦττον εἰδεχθῆς ἦτο ἡ καμήλα' πελώριος τριγυτὸς τράγος ὑφούτο ἀπολήγων εἰς τερατώδη κεφαλῆν, ἧς αἰ σιαγόνες συνεκρούοντο φοβερῶς, ὑπὸ τὸ ποδῆρες δὲ περίβλημα διεφαίνοντο οἱ τέσσαρες ἀπυτοι πόδες τῶν δύο ἀποτελούντων τὸ τετράποδον ἐκείνο ἀνθρώπων.

Ὅτι ἀκαλαίσθητον, ὅτι βρωμερὸν ὅτι κινῶν τὸν ἔμετον περιείχεν ἡ ἠφαντασία ἡ τὰ ἐρημία τοῦ ὄχλου ἐξεχέετο εἰς τὰς ὁδοὺς τὰς δύο κυριακὰς τῶν Ἀπόκρων, ὡς ν' ἀφηνύζετο ἐν αὐτῷ βυπαρόν τι ὀρμέφουτον γυφτον.

Εὐτυχῶς πρὸ ἐνὸς περιτοῦ ἐτους φιλόκαλοι ἄνδρες συνελθόντες ἀπήρτισαν σωματεῖον πρὸς διοργάνωσιν ὁραίων καὶ εὐφυνῶν μεταμφιεσμῶν κατὰ τὰς Ἀπόκρους.

Ὁ ὄμιλος οὗτος πλὴν τοῦ λίαν τραγικοῦ ὀνόματος Κομμιαίων τῶν Ἀπόκρων ἔλαβε ἔδειξε πολλὴν καλαισθησίαν. Διὰ προκηρύξεως διέταξε τὰ κατὰ τὴν παρέλασιν τῶν μετμφιεσμένων ὁρίσασα καὶ τὰ βραβεῖα ἀτινα ἔμελλε νὰ παρασχη εἰς τοὺς ἐπιδεικνύοντας μείζονα εὐστοχίαν ἢ εὐφύαν.

Συγχρόνως δὲ ἡ ἀστυνομία ἀπηγόρευσε τὴν ἐκθεσιν εἰδεχθῶν θεαμάτων.

Καὶ δὲν ἦσαν μὲν καθόλου ἀσπιοὶ αἱ παρελθούσαι Ἀπόκρως, ἀλλ' ἀς ἀναλογισθῶμεν ὅτι δυσχερέστερον εἶνε νὰ μετατραπῇ ὁ βροῦς ποταμοῦ ἐκ τῆς κοίτης του ἢ διὰ μιᾶς ὁ χαρακτήρ καὶ τὸ πνεῦμα πικρῆς εὐεργεσίας.

Πέρυσι ἐγένοντο ἀπλῶς ἀποπειραὶ μεταμφιέσεων, ἀλλ' ἐπέτυχον ὑπὲρ πάσαν προσδοκίαν.

Γραφικαὶ παραστάσεις σκηνῶν ἐκ τοῦ ἀρχαίου βίου ἢ τῶν νεωτέρων χρόνων, πλαστικὰ συμπλέγματα, ὑπαινιγμοὶ εὐφρεῖς συγχρόνων πολιτικῶν γεγονότων, παραφιδία (ἢ ἀποκλεισμοῦ τῶν ἑλληνικῶν λυμένων, μικραὶ ἐφ' ἀμάξαις παραστάσεις, θεάματα καταθέλλοντα τὰ ὄμματα, κινῶντα τὸ μεϊδιάμα ἢ πλατῶν γέλωτα ἐξεργίζοντα, ἀντικατέστησαν τὰ φρικτὴν κινῶντα ἐκείνα.

Ἐφέτος, ἡ εὐεργεσία θὰ γείνη ὁραϊότερα, οὐδεμία δ' ἀμφιβολία ὅτι ἡμέραν τινα αἱ Ἀπόκρως τῶν Ἀθηναίων θὰ καταστῶσιν ἀν μὴ ἐφαίμιλλοι τῶν τῆς Νικαίας καὶ Ἰταλικῶν τινῶν πόλεων, ἀλλὰ καλλιτεχνικὸν ἐντρίψημα, ἐλκύνον χιλιάδας ἀνθρώπων εἰς τὰς Ἀθήνας.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ Π. ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ.

ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΣΥΜΒΑΝΤΑ ΕΝ ΓΑΛΛΙΑ.

(μετὰ εἰκόπων. — τέλος.)

Πάντες ὁμολογοῦσιν, ὅτι ὁ Φερρών εἶνε εἰς τῶν καλλιτέρων διοργανωτῶν τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ, ἐκτός δὲ τῶν πολλῶν καὶ ἐμβριθῶν αὐτοῦ στρατιωτικῶν γνώσεων ὀνομαστή εἶνε καὶ ἡ ἀληθῶς στρατηγικὴ αὐτοῦ γαλήνη καὶ ἡμερία συνδυαζομένη μετὰ τῆς αὐστηρᾶς ἀποχῆς ἀπὸ πάσης πολιτικῆς ἀναμίξεως. Ἀναμφίβολον δὲ εἶνε, ὅτι θὰ παρέμενεν ὑπουργὸς εἰς ἔτι, ἔαν δὲν ἐφέρετο αὐστηρῶς πρὸς τὸν προκείμενον του, στρατηγὸν Βουλανζέ, ἐν τῇ σκανδαλώδει ὑπόθεσιν τοῦ Καφφαρέλ καὶ ἐὰν δὲν ἐκίνοι οὕτω καθ' ἑαυτοῦ τὴν μῆνιν τῶν ῥιζοσπαστῶν, χάριν τῶν ὀποιῶν ὁ Τιράρ ἠναγκάσθη βεβαίως νὰ τὸν ἀποκλείσῃ ἀπὸ τοῦ ἐνεστώτος γαλλικοῦ ὑπουργείου. Ὁ Φερρών ἐξέδωκε πρὸς τούτοις καὶ δύο στρατιωτικὰς πραγματείας: „Τὸ ἀμυντικὸν τῆς Γαλλίας σύστημα“ καὶ „τὰ ἀμυντικὰ ὄργανα τῶν Παρισίων“. Κατὰ τὸν γαλλογερμανικὸν πόλεμον διετέλει στρατιωτικὸς διοικητὴς τῆς Κελιδονίας.

ΚΑΣΣΑΝΙΑΚ.

ΦΕΡΡΩΝ.

Α.Ε. ΜΑΚΙΣ.

ΣΟΥΣΣΙΕ.

Οὐχ ἦττον δυσμενῶς διακρίνεται οἱ ῥιζοσπάσαι καὶ πρὸς τὸν ἕτερον διακεκριμένον στρατηγὸν τῆς Γαλλίας, τὸν Σωσσιέ. Καὶ ὡς ἀφορμὴ μὲν τῆς δυσμενείας ταύτης ἀναφέρεται ἡ φιλικὴ στάσις τοῦ Σωσσιέ πρὸς τοὺς συντηρητικούς, ἀλλ'

ὡς κυρίαν αἰτίαν πρέπει ἡμεῖς νὰ παραδεχθῶμεν τὴν αὐστηρότητα, ἣν ὁ στρατηγὸς ἔδειξε κατὰ τῶν ὀχλαγωγῶν, λαβῶν πάντα τὰ μέτρα ὅπως ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ καταπνίξῃ εἰς τὰ σπάργανα πᾶσαν ἀποπειραν στάσεως. Ὁ Σωσσιέ εἶνε ὁμολογουμένως γενναῖος στρατιώτης, πολλάκις προκινδυνεύσας ὑπὲρ πατρίδος καὶ ἐν κρυπτῇ ἐργασθεὶς ὑπὲρ αὐτῆς ὅσον οὐδεὶς ἄλλος τῶν νῦν στρατηγῶν τῆς δημοκρατίας. Γεννηθεὶς τῷ 1828, ἐν Troyes, ἐγένετο τῷ 1850 ἀξιωματικὸς καὶ ἐπολέμησε γενναίως ἐν Κριμαίᾳ, Ἰταλίᾳ καὶ Μεξικῷ. Κατὰ τὸν γαλλογερμανικὸν πόλεμον δέφκει τὸ 41^{ον} σύνταγμα τοῦ πεζικοῦ, συνελήφθη κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Μέντς, διέφυγε τὴν αἰχμαλωσίαν κατόπισιν καὶ κατετάχθη πάλιν εἰς τὸν στρατὸν τοῦ Λεϊψγοῦ. Μετὰ τὸν πόλεμον μετέβη εἰς Ἀλγέριον ὡς στρατηγός, ἐκλεγείσ ὁμως βουλευτὴς ἐπέστρεψεν ἐκεῖθεν καὶ μέχρι τοῦ 1876 παρέμεινεν ἐν τῇ Βουλῇ. Τῷ 1881 ἐστάλη ἀδίς εἰς Ἀλγέριον ὡς ἀνώτατος διοικητὴς τῶν ἐκεῖ στρατευμάτων. Σήμερον εἶνε στρατιωτικὸς διοικητὴς τῶν Παρισίων καὶ ὡς, τοιοῦτος αὐτὸς εἶνε ὁ καταλληλότατος πάντων, ὅπως μετὰ πάσης δυνάμειως κωλύσῃ οἰονδήποτε ὀχλαγωγικὸν κίνημα ἐν Παρισίοις.

Ὁ κ. δὲ Μακὸ εἶνε ὁ μᾶλλον διακρινόμενος ἐκ τῶν ἄλλων ἡγετῶν τῶν συντηρητικῶν, παντοιοτρόπως προσπαθῶν καὶ ἐργαζόμενος, ὅπως ἀναπτύξῃ τὰ κοινὰ συμφέροντα τῶν διαφόρων συντηρητικῶν ὀμίλων. Εἰς κρίσιμους περιστάσεις αὐτὸς διευθύνει τὰς συναθροίσεις τῆς δεξιᾶς καὶ πολλάκις ἐπιτυχῶς ἀγωνίζεται ν' ἀποκαταστήσῃ ὅπως δῆποτε ἓνα „modus vivendi“. Τὸ κυριώτερον ἐλάττωμά του εἶνε ἡ στέρησις τελείου πολιτικοῦ προγράμματος, ἀνεῦ τοῦ ὁποίου οὐδεὶς τῶν σημερινῶν πολιτευτῶν δύναται νὰ ὑπάρξῃ. Ὅλος ἀντιθέτου πρὸς αὐτὸν χαρακτήρος εἶνε ὁ Παῦλος Κασσανιάκ, ὅστις σπουδαίαν ἐξασκεῖ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν συντηρητικῶν. Ἐμπαθῆς καὶ πρὸ οὐδεμιᾶς ὑπερβολῆς καὶ ὕβρεως ἀποδεικνύων, δύναται νὰ ὀνομασθῇ οὗτος ὁ συντηρητικὸς Ῥοσεφόρ, συνωνῶν εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρὸς ὅσον τὸν δημοσιογράφον, τὸν πολιτικὸν καὶ τὸν μαχαροβγάλτην. Αἱ μονομαχίαι του εἶνε ὅσον καὶ αἱ τοῦ Ῥοσεφόρ ὀνομασταὶ, τὰ ἀέρθρα του ὄσον καὶ τὰ τοῦ συντάκτου τοῦ „Φανου“ πλήρη ὕβρεων καὶ χλευασμῶν.

Περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Γαλλίας δὲν δύναται νὰ ῥηθῆ θετικόν τι. Πολλάκις ἀπεδείχθη τρανώτατα, ὅτι ἡ χώρα ἔχει ἀπιστεῦτως μεγάλην ζωτικότητά, ἀλλ' ἀμφίβολον εἶνε ἂν ἡ ζωτικότης αὐτὴ θὰ δυνηθῆ ἄχρι τέλους ν' ἀνεχθῆ

τὰς ἀγόνους ταύτας καὶ καταστρεπτικὰς διμαχίας τῶν ἐν τῇ Βουλῇ φατριῶν. Αἱ μετριότητες, αἱ πηδαλιουχοῦσαι σήμερον τὸ σκάφος τῆς Γαλλίας, θὰ εὐθὺς αὖθις θάττον ἢ βράδιον τὸν λαὸν ἢ εἰς τὴν ἀναρχίαν, ἢ εἰς τὰς ἀγυῖας τῆς μοναρχίας. Ἄλλ' ἐν τούτοις λογικὴ εἶνε ἡ πορεία τῶν πραγμάτων. Τους ἄνδρας ἐκείνους, οἱ ὅποιοι, πραγματοποιήσαντες ὅτι οἰκειοπύλου, εἰργάζοντο παντὶ σθένει ὑπὲρ πατρίδος καὶ ὑπὲρ αὐτῆς ἐθυσίαζον τὰ πάντα, διεδέχθη ὄμιλος πολιτευτῶν ἐξ ἐπαγγέλματος, οἱ ὅποιοι μόνον τὸ ἴδιον συμφέρον ἔχουσιν ὑπ' ὄψιν καὶ ὡς γνώμονα λαμβάνουσι τὸ ἀμερικανικὸν αξίωμα: „τῷ νικητῇ τὰ λάφυρα“. Ἡ Δημοκρατικὴ μερὶς διεσπάσθη εἰς κόμματα ἀντιμαχόμενα σφοδρῶς κατ' ἀλλήλων. Καὶ ἐπικρατεῖ μὲν ἀκρίμῃ ἢ μερὶς τῶν χρηστῶν καὶ τιμίων ἀσπίων. ἀλλ' ὁσημέραι καθίσταται δυσχερεσττέρα ἡ θέσις καὶ ἡ ὑπαρξίς της. Τὸ ὑπουργεῖον Τιράρ δὲν φαίνεται ἰκανὸν διὰ τῆς αὐθεντίας του νὰ ὑποστηρίξῃ τὰς ἐνεργείας τοῦ νέου προέδρου καὶ τῶν εὐφρονούντων, ὡς ἐκ τούτου δὲ πιθανώτατα εἶνε καὶ ἄλλαι ἐκπλήξεις καὶ ἀπρόοπτα συμβάντα κατὰ τὸ ἤδη ἀρχάμενον ἔτος, αἵτινες ἴσως περιέχωσι καὶ τὴν ἀπόκρισιν εἰς τὸ ἀνωτέρω ἐρώτημα περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς δημοκρατουμένης Γαλλίας.

Ο ΟΡΚΟΣ ΜΟΥ.

Ὀρκιστήκα κ' ἐσήκωσα ἔσθον οὐρανὸ τὰ χέρια
Καὶ εἶπα μέσ' ἔσθον ὄρκο μου „ἐν ἀγαπήσω κ' ἀν πονῶ
Φωτὶλ νὰ πῆρ ἀγόρταγῃ ἀπ' τ' οὐρανοῦ τ' ἀστέρια
Καὶ νὰ μὲ κάψῃ ζωντανό.“

Μὰ ὅταν εἶδ', ἀγάπη μου, τὰ μαγικά σου κἀλλη
Καὶ ἄνθελα μ' ἐκύτταξες μὲ μιᾷ ὀλοθέρμη ματιᾷ,
'Ἐξέχασα τὸν ὄρκο μου, ἀγάπησα καὶ πάλι,
Μ' ἀλήθεια μ' ἔκαψε φωτιᾷ.

Ἀπ' τὰστρα τὰ ματάκια σου βγῆκ' ἡ φωτιᾷ ἐκεῖνη
Καὶ ἔσθιν καρδιά μου ἀναψῃ κ' ἐκεῖ ποτὲ δὲν σβύνει.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ.

1. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ (ἐν σελ. 49).
2. ΤΟ ΛΑΜΑ ΤΗΣ ΣΑΠΦΟΥΣ. Εἰκὼν ὑπὸ W. Amberg, ἐν σελ. 53 μετ' ἀρθρου ὑπὸ Σπυριδωνοῦ Παγανέλη, ἐν σελ. 51. Καλλιτεχνικωτάτη εἰκὼν παριστώσα τὴν ποιήτριαν καθ' ἣν στιγμὴν ἐτοιμάζεται νὰ κρημισθῇ εἰς τὸ βάραντρον.
3. Αἱ ΠΑΓΟΔΡΟΜΙΑΙ ΕΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ. Εἰκὼν Grätz (ἐν σελ. 57). Ἐν τοῖς βορείοις κλίμασιν ὑπάρχει εἶδος διασκεδάσεως ὁραίας καὶ ὠφελιμοτάτης, ἀγνώστου δὲ δυστυχῶς εἰς ἡμᾶς. Ἐκαστος ἡμῶν ἐν Ἀνατολῇ ἔχει μὲν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον ἀμυδρὰν τινα ἰδέαν περὶ παγοδρομιῶν, ἐκ περιγραφικῶν ἀναγνωσμάτων ἢ προφορικῶν ἀνακοινώσεων, δὲν δύναται ὁμωσ οὐδὲ νὰ φαντασθῇ ἐξ ὀλοκλήρου τὴν χάριν καὶ νὰ κατανόσῃ τὰ πλεονεκτήματα τῆς ἐπαγωγῆς ταύτης ἀσκήσεως, καθ' ἣν τὸ σῶμα φέρεται ὡς ἐπὶ πτερύγων δια τοῦ καθαροῦ αἵματος. Ἡ ἡμετέρα εἰκὼν παρέχει πιστὴν

τοῦ πράγματος παράστασιν, ἐξαίρεται δὲ συγχρόνως ἐν αὐτῇ καὶ συνθεστάτον τι ἐπεισόδιον, ἢ πρόθυμος δηλ. καὶ φιλόφρων ἐκδούλευσις, ἣν προσφέρει νεαρὸς παγοδρόμος ἀναλαβῶν τὴν ὑπόθεσιν παγοδρομοῦσης.
4. „ΚΑΘΕ ἈΡΧΗ ΚΑΙ ἈΥΓΚΟΛΟΣ.“ Κατὰ τὴν ἐλαιογραφίαν τοῦ Bechi (ἐν σελ. 64). Ἐτερον τοῦτο χαριέστατον οἰκογενειακὸν ἐπεισόδιον. Ἡ μεγαλειτέρα ἀδελφὴ διδάσκει τὴν μικροτέραν εἶδος πλεξίματος, ὅλην δὲ καὶ ἐργαλεῖα ἀποτελοῦσιν οἱ γυμνοὶ δάκτυλοι καὶ οἱ ξηροὶ στάχεις. Τούτο εἶνε προαιδέια τις τῶν πολυπλοκωτέρων ἐργοχειρῶν, τὰ ὁποῖα θὰ ἐκμάθῃ ἡ νεαρωτέρα κόρη σὺν τῷ χρόνῳ, προσηλοῦσα νῦν ὅλην τὴν προσοχὴν τῆς πρὸς ἀντίληψιν τοῦ πρώτου δι' αὐτὴν μυστηρίου, κατανόησασα δὲ ἤδη, ὡς δεικνύει ἡ ἰλαρότης τῆς μορφῆς της, τὸ πλεῖστον τῆς προχείρου διδασκαλίας μέρος.

ΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΤΟΥ ΚΑΥΚΑΣΟΥ.

Ἐπὶ τῆς εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν προεκβαλλούσης χερσονήσου τοῦ Καυκάσου, αὐ μακρὰν τῆς πόλεως Βακοῦ ἀνέβλυζεν ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς ἀπὸ χιλιετηρίδων ὀλοκλήρων ἀφθονος νάφθα. Ἄλλὰ ἐπὶ μακροῦς αἰῶνας οἱ ἀνθρώποι δὲν ἐγνώριζον τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐκ τῆς ἀκατε-

μένως πολλοὶ ἄλλοι ἐπιχειρηματῆαι ἀνέλαβον νὰ δώσωσιν εἰς τὸ καυκασιανὲν πετρέλαιον τὴν προσήκουσαν αὐτῷ θέσιν ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς ἀγοραῖς, ἐν τούτοις αὐτοὶ κατώρθωσαν διὰ τῆς καλλιτέρας ποιότητος καὶ μεγαλειτέρας ἐφθηνίας τοῦ πετρελαίου τὸν νὰ παραγκωνίσωσιν ἐντὸς ὀλίγου τὸ ἀμερικανικὸν καὶ τὴν σήμερον

προϊστάνται ἐπιχειρήσεως, ἧτις ἐτοιμάζεται νὰ κατακτήσῃ σύμπασαν τὴν εὐρωπαϊκὴν ἀγοράν. Ἐν ἔτει 1878 ἡ ὕλική παραγωγή τῶν πηγῶν τῆς Βακοῦ συνισποσοῦτο εἰς 1,950,000 στατήρας, ἐξ ὧν οἱ ἀδελφοὶ Νόβελ διόλιζον μόνον 91,000 στατήρας, τοὺς δὲ λοιποὺς οἱ ἄλλοι ἐργοστασιάρχαι. Ἐν ἔτει 1884 ἡ παραγωγή νάφθας ἀνῆλθεν εἰς 7,141,000 στατήρας, ἐξ ὧν 3,183,000 ἀνήκον εἰς τοὺς ἀδελφοὺς Νόβελ. Αἱ ἀποθήκαι τῶν ἀδελφῶν τούτων ἐν ταῖς πόλεσι Τσαρίτσι καὶ Σαρατῶβ δύνανται νὰ περιλάβωσι 400,000 στατ. πετρελαίου, ἐκτὸς δ' αὐτῶν ἔχουσιν ὑπὸ τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν ἰδιαιτέρας ἀμαξοστοιχίας μετὰ 1545 ἀμαξῶν, δι' ὧν τὸ πετρέλαιον ἐκ τῶν κεντρικῶν τούτων ἀποθηκῶν μετακομίζεται πανταχοῦ τῆς Ῥωσσίας εἰς τὰς ἄλλας μικροτέρας ἀποθήκας τῆς εταιρίας, αἵτινες ἐν συνόλῳ χωροῦσι 2,750,000 στατήρ. πετρελαίου. — Ἡ μεγαλήβολος αὕτη διοργάνωσις τῆς βιομηχανίας ἐν Βακοῦ καὶ αἰλαμπραὶ ἐπιτυχία, ὑφ' ὧν ἐστέρθη ἡ ἐπιχείρησις τῶν ἀδελφῶν Νόβελ, κατέστησεν εὐκόλον καὶ τὴν

„ΚΑΘΕ ΑΡΧΗ ΚΑΙ ΛΥΣΚΟΛΟΣ.“ Κατὰ τὴν εἰκονογραφίαν τοῦ Bechi.

ἀπομεμακρυσμένη ἐκείνη χώρα. Ἐπιἰδιαιτέρων ἀτμοπλοίων, ἀνηκόντων εἰς τὴν ἀδελφικὴν ταύτην εταιρίαν, μεταφέρεται ἡδη τὸ πετρέλαιον ἐκ τῆς Κασπίας θαλάσσης εἰς τὸν Βόλγαν καὶ ἐκφορτῶνεται εἰς ἰδιαιτέρας μεγάλας ἀποθήκας ἐν Τσαρίτσι καὶ Σαρατῶβ καὶ ἐντεῦθεν διὰ τοῦ σιδηροδρόμου μετακομίζεται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ῥωσικῆς αὐτοκρατορίας.

Καίτοι δὲ οἱ ἀδελφοὶ Νόβελ τελευταῖοι προσῆλθον εἰς τὸ πεδίον τοῦ βιομηχανικοῦ τούτου ἀγῶνος, ὅπου προηγου-

ἐπέκτασιν τῆς ἐμπορίας τοῦ πετρελαίου καὶ πέραν τῶν Ῥωσικῶν συνόρων, οὗτω δὲ ἐν βραχείῳ χρόνῳ διαστήματι πολλὰ καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἠγέρθησαν ἀποθήκαι. Πρώτη τούτων εἶνε ἡ ἐν Ἀμβέρσῃ δι' ἧς κατεκτήθη ὡς ἕδαφος καταναλώσεως ἡ Ὀλλανδία καὶ τὸ Βέλγιον. Δευτέρα μεγάλη ἀποθήκη εἶνε ἡ ἐν Λυβέκη τῆς βορείου Γερμανίας, πρόκειται δὲ νὰ ἰδρυθῶσι παρόμοιαι καὶ ἐν Τεργέστη, Μασαλλία, Γοτεμβούργῳ καὶ ἐν ἄλλοις ἐμπορικῶσι λιμέσι τῆς Εὐρώπης.

Σ. τῆς Δ. Τὸ στενὸν τοῦ χώρου δὲν ἐπέτρεψε τὴν δημοσίευσιν τῆς „Μικρᾶς Ἀλληλογραφίας“ ἐν τῷ παρόντι φυλλαδίῳ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. Κωνσταντῖνος Λομβάρδος (μετὰ εἰκόνας). — Τὸ ἄλμα τῆς Σαφοῦς ὑπὸ Σπυρίδωνος Παγανέλη. — Ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ Εὐγενίου Ζιμαρίδου. — Σαπῶ (μυθιστορία ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος — συνέχεια). — Ἀθηναῖκα Χρονικά ὑπὸ Ἀριστοτέλους Π. Κουρτίδου. — Τὰ τελευταῖα συμβάντα ἐν Γαλλίᾳ (μετὰ τεσσάρων εἰκόνων. — τέλος). — Ὁ ὄρκος μου. Ποίημα ὑπὸ Ἰωάννου Πολέμη. — Πινακοθήκη, ἧτις ἐρμηνεῖα τῶν εἰκόνων. — Ποικίλα. (Τὸ πρόγευμα τῶν μαθητῶν ἐν τοῖς σχολείοις. — Ἡ ὀνησιμότης ἐπὶ τῆς ὕψηλι. — Μισθὸς ταυρομάχου. — Ἡ χιὼν ἐν τοῖς θεάτροις. — Τὸ ὄνομα παρ' Ἰάπωνι. — Ὁ τύπος ἐν Σερβίᾳ. — Τὰ βιβλία ἐν Γερμανίᾳ. — Οἱ σύλλογοι ἐν Γαλλίᾳ. — Νεὸς Κρότος. — Οἱ γαϊδάραιες τῆς Γερμανίας.) — Ἐπιστήμη καὶ Καλλιτεχνία. (Ἡ ἐρυθροφλοῖνη ὡς ναρκωτικόν. — Τὰ Ῥωσικὰ θέατρα. — Τὸ ἵπκιον καὶ ββείον κρέας. — Φάρμακον κατὰ τῆς ἡμικρανίας. — Ἡ ἐν Βερολίῳ Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν.) — Βιβλιοθήκη. — Οἱ θησαυροὶ τοῦ Καυκάσου.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ. Κωνσταντῖνος Λομβάρδος, ἑπιγραφὴ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν (ἐν σελ. 49). — Τὸ ἄλμα τῆς Σαφοῦς. Εἰκὼν ὑπὸ W. Amberg (ἐν σελ. 53). — Αἱ παγοδρομίαι ἐν Γερμανίᾳ. Εἰκὼν ὑπὸ Grätz (ἐν σελ. 57). — Κασσανίακ, Φερρών, δὲ Μακίω, Σωσιεὶ (ἐν σελ. 60). — Κάθε ἀρχὴ καὶ δύσκολος. Εἰκὼν ὑπὸ L. Bechi (ἐν σελ. 64).

Ἐκδότης Π. Α. ΖΙΤΟΥΡΗΣ.

Τύποις Bär & Hermann, ἐν Λειψίᾳ. — Χάρτης ἐκ τῆς Neue Papiermanufaktur ἐν Στρασβούργῳ. — Μελένη Fry & Sening, ἐν Λειψίᾳ.